KÉSZÜLT
A VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
MEGBÍZÁSÁBÓL

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

OPERATÍV PROGRAM

- elfogadásra került a 34/2021. (IV.21.) MÖK határozattal -

2021. ÁPRILIS 21.

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA
OPERATÍV PROGRAM

MEGBÍZÓI KONZULTÁCIÓ

Dr. Imre László
megyei főjegyző

Fabacsovics Zoltán
megyei főépítész, irodavezető

Várszegi Bernadett
területfejlesztési referens

KÉSZÍTETTE: PESTTERV KFT

Felelős tervezők:

Károlyi János
Schuchmann Péter

További tervezők:

Hanczár Zsoltné
Kollányi László
Rhorer Ádám
Ziman Gergely
Botos István Csaba

2021. április 21.

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÁS, TERVEZÉSI HÁTTÉR 4

1. TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK 13

1.1. Európai Uniós támogatással megvalósuló programok 13

1.1.1. Ágazati OP-ból megvalósítható programok 13

1.1.2. Egyéb programok 16

1.2. Hazai finanszírozású programok 26

2. A TERVEZETT FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK MEGYEI PRIORITÁSOK SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSBAN 28

2.1. A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése 29

2.1.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása 29

2.1.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása 34

2.2. A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés 41

2.2.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása 41

2.2.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása 48

2.3. Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei 59

2.3.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása 61

2.3.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása 64

2.4. A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás 74

2.4.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása 74

2.4.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása 76

2.5. A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése 83

2.5.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása 83

2.5.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása 86

2.6. Együttműködés keretében tervezett fejlesztések 99

2.7. A vállalkozások, civil szervezetek fejlesztési tervei 99

3.HORIZONTÁLIS JELLEGŰ INFORMÁCIÓK 100

3.1.A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere 100

3.2. Környezeti értékelés 102

3.3. A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása 102

Összefoglalás, tervezési háttér

Országos fejlesztési célkitűzések, mint Veszprém megye fejlesztésének keretei

A magyarországi PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁS figyelembevételével a fejlesztés stratégai céljai, a nemzeti fejlesztések fő súlypontjai:

A kohéziós források felhasználását a magyarországi Partnerségi Megállapodás egy 2030-ig szóló jövőképre és annak eléréséhez rendelt 6 stratégiai célra alapozza.

„Magyarország 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése a területi egyenlőtlenségek csökkentése mellett. A társadalmi, gazdasági, környezeti és humán fenntarthatóság összhangja biztosíthatja a nemzeti erőforrások, a jövő nemzedékek lehetőségeinek hosszútávú megőrzését, alkalmazkodóképességünket a hazai és globális kihívásokra. Jövőképünk, hogy 2030-ra Magyarország azon 5 európai ország közé emelkedik, ahol a legjobb élni, dolgozni, alkotni és lakni."

A stratégiai célok között 5 célkitűzés vonatkozik Veszprém megyére is:

- Gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes népesség
- Csúcstechnológiájú, innovatív, magas hozzáadott értéket előállító Magyarország, a magyar termelési kultúra XXI. századi újjászületése
- Energiafüggetlen Magyarország, tiszta és biztonságos környezet
- Gyors és kényelmes közlekedés, elérhetőség javítása az országban és a Kárpát-medencében
- Vonzó vidéki életmód

A PM céljai összhangban állnak a hazai fejlesztéspolitika stratégiai céljaival és maradéktalanul megfeleltethetőek az unió szakpolitikai célkitűzéseinek.

A Partnerségi megállapodásban meghatározott fejlesztések a szakpolitikai célkitűzések rendszerében

1. **Az Intelligens Európa célkitűzés keretében a gazdaság versenyképességének, a termelés hatékonyságának javítása, a kutatás-fejlesztés-innováció, vállalkozásfejlesztés, a vállalkozások és a közszolgáltatások digitalizálása támogatása cél.**
   Főbb tervezett beavatkozások:
   - A kutatói szakmai előmenetel támogatása, vonzóbb kutatói életpálya kialakítása.
   - Kutatói infrastruktúrák fejlesztése, tudományos és innovációs parkok új hálózatának létrehozása.
   - Az ipar és kutatás, felsőoktatás, kutatóintézetek és vállalkozások együttműködésének támogatása, termékfejlesztés ösztönzése.
   - A vállalkozások hozzáadott érték termelésének növelése.
   - Kiemelt növekedési potenciállal rendelkező, a zöld gazdasághoz kapcsolódó feldolgozóipari vállalkozások támogatása.
   - A vállalkozások támogatása az új technológiákra történő sikeres átállás, innováció, fenntartható technológiaváltás és a digitalizáltság növelése terén.

- Értékláncbeli sikeres részvétel erősítése, vertikális és innovációs együttműködések, a nemzetközi piacra lépés támogatása.
- A KKV-k IKT használatának szemléletformálása, a cégek ösztönzése, támogatása, digitalizációs szintjének emelése, IKT eszközökhöz és megoldásokhoz való hozzáférési lehetőségek bővítése.
- Stratégiai ágazatokra és kiemelt növekedési potenciálú vállalkozásokra fókuszáló vállalkozásfejlesztési programok.
- Térségi és helyi gazdaság erősítése, továbbá gazdaságfejlesztési akciók, komplex programok támogatása területi kiegyenlítési céllal, kiemelten a legkevésbé fejlett térségekben.
- Korszerű digitális megoldások fokozatos bevezetése a közigazgatási munkába (pl. korszerű adatvédelmi, adatelemzési, feldolgozási megoldások, mesterséges intelligencia, szoftverrobotok, stb.).

2. **A Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa célkitűzés a gazdaságosan és környezetileg is fenntartható energiatermeléssel és biztonságos hálózatokkal, intelligens megoldásokkal, megújuló és bővülő kapacitású közművekkel, tisztább üzemű városi közlekedéssel támogatja környezeti és természeti erőforrásaink fenntartható használatát.**

   Főbb tervezett beavatkozások:

   - A megújuló energia alapú egyéni és közösségi áram-és hőtermelést valamint a saját célú felhasználást célzó beruházások támogatása.
   - Energiatakarékos technológiák elterjesztése. Nagyobb hálózati rugalmasságot és az időjárásfüggő megújuló energia alapú áramtermelők integrálását biztosító intelligens hálózati megoldások, okos mérők alkalmazása.
   - Távhő rendszer korszerűsítése, zöldítése, okos költségmegosztók telepítése.
   - Épületenergetikai, energiahatékonysági fejlesztések, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint szemléletformálás.
   - A közösségi közlekedésen túlmutató alacsony energiaigényű és kibocsátású alternatív (kiemelten elektromos) közlekedési módok, e-autózás választásának ösztönzése és feltételeinek megteremtése, például alternatív üzemanyagtöltő hálózatok kiépítése.
   - A körforgásos gazdaságra való átállással összefüggő beruházások, fejlesztések.
   - A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszer minőségi fejlesztése.
   - Közüzemi ivóvíz- és szennyvízhálózatok fejlesztése. A 2000 lakosegyenérték alatti települések szennyvíztisztítása kiemelt hangsúlyt kap.
   - A vízminőség védelmét és az aszálykezelést is integráló vízgazdálkodási fejlesztések a fenntartható ár- és belvízvédelem javítása, vizeink állapota és a vízmérleg javítása érdekében.
   - Szennyezett ipari és barnamezős területek helyreállítása, kármentesítése és gazdasági célú fejlesztése.
   - A Natura 2000 területek és a zöldinfrastruktúra megőrzését, az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartható hasznosítását biztosító ökológiai és infrastrukturális feltételek megteremtése, információs rendszerek fejlesztése.
   - Katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség fejlesztése a katasztrófakockázat csökkentés érdekében.
   - A kötöttpályás, tiszta üzemű városi mobilitás hálózat és eszközállomány fejlesztése, beleértve az utasélmény számottevő növelésének szempontját is.
   - Átképzési programok a legnagyobb ÜHG kibocsátók kiváltásánál a speciálisan képzett munkaerő rugalmasabb alkalmazása, új gazdasági ágak meghonosítása érdekében.

- Fenntartható akvakultúra-beruházások hatékony víz- és energiahasználattal alternatív energiaforrásokkal, illetve a környezetterhelés csökkentésével, őshonos halállomány nevelésével.
- Halfeldolgozás és halmarketing.

3. **A Jobban összekapcsolt Európa célkitűzés keretében a gyors és kényelmes közúti, kerékpáros és vasúti közlekedés összekapcsolt, új generációs infrastruktúrájának megteremtése kerül támogatásra.**

   Főbb tervezett beavatkozások:
   - Közút- és vasútvonalak korszerűsítése és bővítése.
   - Vasútvonalak villamosítása és a megfelelő biztosító berendezések kiépítése.
   - Vasúti közlekedés sebességének növelése, vasúti járművek beszerzése.
   - Kerékpáros közlekedés biztonságát célzó beruházások.
   - Lokális, országos és EuroVelo kerékpárút-hálózatok építése, továbbfejlesztése.
   - További intermodális csomópontok kialakítása.

4. **A Szociális Európa célkitűzés a gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes társadalom megalapozását szolgálja munkaerőpiaci beavatkozásokkal, az egészségügy, köznevelés, szakképzés, felsőoktatás és a szociális intézményrendszer fejlesztésével, valamint a társadalmi felzárkózás és esélyegyenlőség támogatásával.**

   Főbb tervezett beavatkozások:
   - Kiemelt jelentőséget kap az egészségügyben a megelőzés és az ellátáshoz, valamint azon belül különösen a minőségi alapellátáshoz való egyenlő hozzáférés.
   - Az egészségügyi ellátórendszer infrastrukturális fejlesztése, hatékonyságának javítása.
   - A köznevelés eredményességének javítását célzó, a lemorzsolódást csökkentő programok, fejlesztések megvalósítása.
   - Az alapkészségek, kiemelten a digitális készségek, és a kulcskompetenciák megerősítése.
   - Tehetséggondozás, felzárkóztatási programok a gyermekek és fiatalok részére.
   - Humán közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése.
   - Munkahelyek védelme, a munkaerőpiac helyreállítása, a munkában maradás vagy munkába állás segítése, a munkaerőpiac gazdasági sokkokkal szembeni ellenálló-képességének erősítése.
   - Hatékony munkaerő-feltárás és –közvetítés, foglalkoztatást és munkába állást ösztönző támogatások és szolgáltatások.
   - A munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség és a jogszerű foglalkoztatás erősítése.
   - Mindenkinek – kiemelten a hátrányos helyzetű, és roma fiatalok számára – esélyt kell teremteni a felsőoktatáshoz való hozzáféréshez.
   - A szakemberhiány mérséklése a szakmai oktatás és a felsőoktatási képzések vonzóvá tételével, a kibocsátás mennyiségi és minőségi növelésével.
   - A szak- és felnőttképzési kínálat folyamatos aktualizálása, szolgáltatások igazítása a felhasználók igényeihez.
   - Korszerű, digitális kompetenciafejlesztésre alkalmas oktatási környezet megteremtése a szakképzésben.
   - A felsőoktatás, illetve a szakmai oktatás magasabb szintű együttműködése révén a képzések tartalmi összhangja, egymásra épülése által biztosított karrierlehetőség.
   - Megváltozott munkaképességűek, fogyatékos személyek és idős munkavállalók munkába állásának segítése.

- A nők munkaerő-piaci részvételének előmozdítása többek között bölcsődei férőhelyek számának növelésével, kisgyermekes szülők rugalmas foglalkoztatásának segítésével.
- Családbarát munkahely kialakítása munkahelyi óvodák, bölcsődék férőhely kialakításával, növelésével.
- Társadalmi szolidaritás előmozdítása az önkéntesség kultúrájának népszerűsítésével.
- Átmeneti gyermekfelügyeletet nyújtó szervezetek támogatása és kisgyermekes szülők rugalmas foglalkoztatásának segítése.
- A hátrányos helyzetű gyermekek iskolaérettségének, és sikeres iskolai karrierjének segítése iskolán belüli és kívüli programokkal.
- A hátrányos helyzetű emberek, köztük kiemelten romák iskolai végzettségi szintjének és foglalkoztatási esélyeinek növelése. iskolán belüli és kívüli programokkal.
- A legszegényebb települések települési szintű diagnózis alapján történő komplex (infrastrukturális és humán) fejlesztése, egységes koordináció mellett.
- Romák, köztük kiemelten roma nők foglalkoztatásba ágyazott képzése, továbbá a közfoglalkoztatottak munkaerőpiacra történő segítése, bűnelkövetők társadalmi visszailleszkedésének támogatása.

5. **A polgárokhoz közelebb álló Európa célkitűzés beavatkozásai a területi elmaradottság csökkentésére és a települések élhetőségének javítására koncentrálnak a település-, városfejlesztés támogatásával, a térségi gazdaság fejlődését támogató célzott humán és infrastruktúrafejlesztésekkel, a turizmus fejlesztésével.**

   Főbb tervezett beavatkozások:
   - A területi egyenlőtlenségek tompítását szolgáló beavatkozások.
   - Átfogó városfejlesztési programok a városokban és funkcionális vonzáskörzeteikben átfogó térségi programok, integrált területi beavatkozások keretében.
   - Gazdaságfejlesztési célú térségi fejlesztési programok a helyi erőforrások kihasználásával.
   - Kiemelten a leginkább elmaradott régiók területi lehetőségeihez igazodó összetett gazdasági, innovációs, felsőoktatási, infrastrukturális és humán beavatkozások megvalósítása.
   - A kistelepüléseken a falusi életmód hátrányainak csökkentése célzott infrastruktúra-, gazdaság- és közösségfejlesztési programokkal.
   - A vidéki életmód rehabilitációjához a munkaerő rugalmasabb mobilitását lehetővé tévő közlekedési fejlesztések.
   - A turisztikai attrakciók és szolgáltatások fejlesztése a helyi gazdaság élénkítésével összhangban. Kulturális és művészeti, történeti jelentőségű értékekre épülő, komplex minőségi szolgáltatást nyújtó attrakciók fejlesztése, illetve a rekreációs célú, családbarát vonzerőre építő komplex fejlesztések támogatása.

A Veszprém megyei területfejlesztési program operatív fejezete a megye területfejlesztési koncepciójára, valamint a területfejlesztési program stratégiai program részére alapozva készült úgy, hogy figyelembe veszi az országos fejlesztés fő célkitűzéseit.

A Veszprém megyei területfejlesztési operatív program készítésének célja, hogy egy egységes dokumentumba foglalja össze az elkövetkező 7 évre tervezett fejlesztéseket, tervezett beavatkozásokat bemutatva, hogy azok a kitűzött célok elérését miképpen szolgálják.

A területi szereplőktől a 2021-2027 közötti fejlesztési időszakra vonatkozóan a koncepció és a program kidolgozása során több száz projektötlet merült fel, így a széles társadalmasított információs bázisra épülő program ezen információk feldolgozását, rendszerezését is magában hordozza.

A munka során arra törekedtünk, hogy a nemzeti fejlesztési fókuszoknak megfelelően a tervezési munka eredményeként elősegítsük a területi és helyi gazdaságfejlesztést és a foglalkoztatást, valamint ezekhez a célkitűzésekhez kapcsolódó társadalmi és infrastrukturális fejlesztéseket.

Az Operatív program kidolgozása időpontjában (2020 novemberében) még nem állt rendelkezésre az a Kormány határozat, amely alapján meghatározhatóvá válna, hogy Veszprém megye fejlesztési programjára mekkora nagyságú forrás fog rendelkezésre állni a megye 10 járásában. Ezen felül arra sem ált rendelkezésre információ, hogy a városok és térségük (járási) részprogramok keretében Veszprém megye 10 járása mekkora forrásnagyságokkal tervezhet. Az sem ismert, hogy Veszprém Megyei Jogú Város mekkora keretösszegre tervezve készíti el fejlesztési programját.

A járások vonatkozásában a tervezési folyamatot nehezítette, hogy nem voltak olyan szereplői körök (mint korábban a kistérségi munkaszervezetek), amelyek a jelentkező nagyszámú, kimondottan önkormányzati igényre fókuszáló projektötleteket rendszereznék, azokat valamilyen struktúrába rendezték volna. Mivel a hatályos területfejlesztési intézményrendszerben a járások nem önálló szereplők, így nem álltak rendelkezésre a járási szinten fejlesztési koncepciók sem. Ezeket a megyei területfejlesztési koncepció aktualizált járási összefoglalói helyettesítik. Nehezítette a tervezést az is, hogy még nem állt rendelkezésre a tervezés során egy autentikus, kormányzat által elfogadott OP prioritásrendszer.

A megyei OP igyekezett rendszerezni a megye fejlesztési irányaihoz kapcsolódó projektötleteket, elképzeléseket ezek között valamiféle együttműködés relációkat keresve, megteremtve egy olyan környezetet, amelyben a területfejlesztés szereplői majd továbbgondolhatják a projektötleteiket. A végrehajtás intézményrendszere (pályázat, végrehajtó szervezet, stb.) sem kidolgozott kormányzati szinten, ezért az OP egyes fejezeteinek kidolgozottsága nem teljeskörű.

Jelen dokumentum Veszprém megye 2021-27-es időszakra szóló területfejlesztési programjának operatív program része, amely a megye területfejlesztési koncepciója, illetve az annak figyelembe vételével elkészült területfejlesztési program stratégia dokumentumok alapján került összeállításra. A tervezés módszertanilag egyrészt a 218/2009. (X. 6.) számú, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló Kormányrendelet, másrészt a Pénzügyminisztérium által 2020. október 6-án kiadott „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez” c. dokumentum alapján készült.

A Veszprém Megyei Önkormányzat a területfejlesztési dokumentumai megújítása keretében elkészítette Veszprém Megye Területfejlesztési Koncepciójának módosítását.

Az elfogadott területfejlesztési koncepció tartalmazza a **megye jövőképét:**

„VESZPRÉM MEGYE VONZÓ, ÉLHETŐ ÉS VERSENYKÉPES TÉRSÉG”

A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti

és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek.

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - *a Nemzeti Fejlesztés 2030-ban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzések megvalósulásától is függő ütemben és mértékben* - **Veszprém megyében:**

- **a helyi erőforrások széleskörű hasznosításával erősödik a gazdaság** úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,
- **erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,**
- **javulnak a lakosság életkörülményei,**
- **a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,**
- **nő a foglalkoztatás,** az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- a XXI. századi innovatív, **tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;**
- a helyi szereplők együttműködése révén **a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad,** a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- **fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége,**
- **nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége**, amelynek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- **javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei** úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti (a kiépítés alatt lévő M8 folytatása Veszprém megyén át az országhatárig, a 29. sz. vasútvonal villamosítása, a 20. sz. vasútvonal fejlesztése), mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém – Győr, Pápa – Győr) kapcsolatok vonatkozásában,
- a **belső közlekedési hálózat javításával** valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,
- az **információs társadalom legújabb vívmányai** elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- megvalósulnak **klímavédelmet és az energiahatékonyságot** és a károsanyagkibocsátás csökkentését szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia (különösen a napenergia) hasznosításának és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,
- a megye felkészül a **klímaváltozás hatásaihoz** való folyamatos alkalmazkodásra,
- a **Székesfehérvár – Várpalota - Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely** a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, megvalósul az **M8 kiépítése** Ausztria határáig, a Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Boba vasútvonal korszerűsítése ezt a gazdasági térséget intermodális központokon keresztül bekapcsolja a budapesti agglomeráció elővárosi és a nemzetközi hálózatok rendszerébe, bővül a gazdasági együttműködés Ajka és Várpalota vonatkozásában, valamint Pápa és Győr gazdasági együttműködése,
- A kiépülő M8 jelentős mértékben felfűzi az országos sugaras gyorsforgalmi úthálózat elemeit és így **tehermentesíti** a fővárost, Székesfehérvárt és **Veszprémet** is.
- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és az agrárium megyei adottságaira és a termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva **nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya,** kiépülnek a **rövid ellátási láncok (REL),** amely a magyar gazdaságban, agráriumban és élelmiszerbiztonságban hálózatszerű, támogatott, és a foglalkoztatásban

jelentős szerepet vállaló, a világjárvány idején biztonságosabb termelési-piaci rendszert ad,

- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembe vevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva **javul a vidéki térségek értékteremtő képessége,** szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,
- kiteljesedik és gazdasági részesedését növeli a térségi sajátosságokkal bíró **szőlőtermesztés és borászat,** a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,
- a megyében egyre nagyobb teret nyer az energia-, anyag- és környezetkímélő gazdálkodás, a **körforgásos gazdaság** kialakítása,
- a **települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket,** ápolják helyi hagyományaikat, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,
- javul a megye térszerkezete, azon belül javul az egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a **városközpontok funkcióbővítő és értékőrző megújítása** és megkezdődik a vidéki településeken a **helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,**
- bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik azok használati értéke és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a **települések zöldfelületi rendszerei** (hálózatai),
- **tovább nő a megye erdősültsége,** javul az erdők állapota és ez egyaránt **hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez,** az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,
- a Dunántúli-középhegység **karsztvíz készletével való gazdálkodás** meghatározó jelentőségűvé válik,
- **tovább bővül a nemzetközi és a belföldi idegenforgalom,** javulnak a vendégül látás feltételei, a Balaton-felvidék eredményesebben használja ki a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,
- **Veszprém MJV integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe,** Európa 2023-as Kulturális Fővárosaként **idegenforgalmát tovább erősíti,**
- a Bakonyalja térségében bővülnek a **falusi vendéglátás,** a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,
- biztosítottak és elérhetők az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények változásához való alkalmazkodást biztosító **élethosszig való tanulás feltételei,** a különleges helyzetekben a **digitális oktatás és képzés** feltételeit rendelkezésre állnak,
- kialakul a **lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszere,** biztosított az intézményhálózat elérhetősége,
- **Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja** a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a Közép-Kelet Európai Országok gazdasági központjaival való együttműködésben,
- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az **egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei, a pandémia okozta szociális és egészségügyi, megelőzési rendszerek,**
- megőrződnek a **gazdag hagyományok és tradíciók,** nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében).

A jövőképben megfogalmazott célállapot elérését a **<u>területfejlesztési koncepció három átfogó célja</u>** szolgálja:

Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés
Az átfogó célként megjelölt életminőség emeléséhez nélkülözhetetlen a gazdasági alapok megerősítése, a megye gazdaságának fejlesztése (a különböző térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével), a gazdasági növekedés támogatása, versenyképes, innovatív, a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a megye és települései fejlesztésének gazdasági alapjainak megteremtése, a foglalkoztatás és a jövedelmek bővítésével a lakosság megélhetésének javítása, közvetve a megye térségei és települései népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítése.

Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte" biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése
Veszprém megye területfejlesztése csak akkor lehet eredményes és sikeres, ha az hozzájárul a megye településein élők életminősége javulásával, „jól létének" biztosításával. Az életminőség javításának célkitűzése ezért átfogja a koncepció egészét, az egészséges társadalom megteremtésétől a megélhetés feltételeinek javítását szolgáló gazdaságfejlesztésen, a szolgáltatások elérhetőségének javításán át a települési terek környezetminőségének javításáig

Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése
Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele az összehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglevő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése. Ennek megteremtése átfogó fejlesztéspolitikai célkitűzés.

A három átfogó cél megvalósulását összesen **<u>nyolc stratégiai cél</u>** segíti az alábbiak szerint:

Átfogó cél 1. „A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés" elérését szolgáló <u>stratégiai célok:</u>

1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével

1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával

1.3. Vidékies térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása

Átfogó cél 2. „A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése” elérését szolgáló stratégiai célok:

2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása

2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával

2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

Átfogó cél 3. „A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése” elérését szolgáló stratégiai célok:

3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése

3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

A helyzetértékelés eredményei és a megyei területfejlesztési célok alapján kirajzolódó fejlesztési irányokra figyelemmel kerültek meghatározásra a stratégiai program fejlesztési prioritásai.

A **területfejlesztési stratégia öt prioritást határoz meg,** amelyek az alábbiak:

1. Prioritás:
A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

2. Prioritás:
A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

3. Prioritás:
Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

4. Prioritás:
A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

5. Prioritás:
A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

1. Támogatás segítségével megvalósítandó programok

A támogatásokkal megvalósuló programok megvalósíthatósági tanulmányterv alapján az integrált térségi és települési tervekre épülnek majd, a megye, a megyei jogú város, valamint a járások fejlesztési szükségletei és elképzelései alapján.

A települési önkormányzatok körében, a gazdasági szereplők körében, az intézmények és a társadalmi szervezetek körében végzett projektgyűjtés során összeállt listák alapján a megyei önkormányzat - tervezési hatáskörébe tartozó esetekben – a járási partnerekkel közösen igyekezett a támogatott fejlesztéseket projektcsomagokba rendezni. Azt, hogy a megyei jogú város és a megye többi települése milyen arányban részesedik a megyei fejlesztési forrásokból, a megyei ITP tervezésének szintjén a megyei önkormányzat a megyei jogú város önkormányzatával egyeztetve fogja meghatározni.

1.1. Európai Uniós támogatással megvalósuló programok

A megye további fejlődését szolgáló programok a területi és az ágazati operatív programokon keresztül az Európai Unió támogatásával valósulnak meg.

1.1.1. Ágazati OP-ból megvalósítható programok

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

Az operatív programok tartalma még nem végleges. Változhatnak az OP-k prioritásai és intézkedései, továbbá az egyes ágazati OP-k közötti lehatárolás.

Ágazati programok közül az alábbi fejlesztési prioritások és intézkedések ismertek, melyek jelenleg is egyeztetési stádiumban vannak:

Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
1. prioritási tengely: Közszolgáltatások digitalizációja
1.1 Digitális transzformáció
1.2 Adatvezérelt közigazgatás
1.3 Helyi közszolgáltatások digitalizációja
2. prioritási tengely: Elektronikus közszolgáltatások összehangolása
2.1 Nyilvántartások közötti átjárhatóság
2.2 Állami alkalmazásfejlesztés konszolidációja

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések
2. prioritási tengely: XXI. századi köznevelés
3. prioritási tengely: Társadalmi felzárkózási fejlesztések
4. prioritási tengely: Szociális fejlesztések
5. prioritási tengely: Rászoruló személyek támogatása
6. prioritási tengely: Család- és ifjúságügyi fejlesztések

Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
1. Prioritási tengely: A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése
1. Egyedi célkitűzés: Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez
1.1 Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez:
2. Egyedi célkitűzés: A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása
2.1 Halászati ellenőrzés és nyomon követés támogatása:
2.2 Halgazdálkodással kapcsolatos adatgyűjtés, -kezelés és -felhasználás támogatása:
2. prioritási tengely: A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása
1. Egyedi célkitűzés: A fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása
1.1 Akvakultúra beruházás támogatása:
1.2 Innováció:
1.3 Halastavak természetiérték-fenntartó szerepének támogatása:
1.4 Ágazati szaktanácsadás és iskolarendszeren kívüli képzés támogatása:
1.5 Termelői szervezetek létrehozásának támogatása:
2. Egyedi célkitűzés: A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása
2.1 Halfeldolgozás
2.2 Halmarketing

Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése
1.1 A városi környezet biodiverzitásának, környezetbarát infrastruktúrájának megerősítése, valamint a környezetszennyezés csökkentése
2. prioritási tengely: TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése
2.1 Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T fejlesztése
3. prioritási tengely: Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
3.1 Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T

3.2 Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens és intermodális nemzeti, regionális és helyi mobilitás kialakítása, ideértve a TEN-T-hez való hozzáférés javítását és a határon átnyúló mobilitást is
EUROVELO kerékpáros létesítmények fejlesztése
Közlekedési célú megújuló energia előállítását szolgáló technológiák fejlesztése elsősorban biogáz (bio LNG, CNG), megújuló alapú hidrogén és fejlett bioüzemanyagok vonatkozásában.
Alternatív üzemanyagtöltő infrastruktúra (pl. e-töltők, H-töltők) fejlesztése
Határátkelőhelyek fejlesztése, a határátkelés gyorsításához szükséges eszközök beszerzése
Önvezető autózást támogató rendszerek kiépítése/fejlesztése
Nemzeti Közlekedési Stratégia menedzsment eszközeinek előkészítése

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
1. prioritási tengely: Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció
1.1 A kkv-k növekedés és versenyképesség előmozdítása
1.2 A digitalizáció polgárok, vállalkozások és kormányok előnyére fordítása
2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció
2.1 A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése
2.2 Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz
3. prioritási tengely: Fenntartható munkaerőpiac
3.1 A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot
3.2 A nők munkaerő-piaci részvételének előmozdítása, a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlya, ideértve a gyermekgondozás igénybevételét, az egészséges munkakörnyezetet, a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalkozók változáshoz való alkalmazkodását
3.3 Az egész életen át tartó tanulás – különösen a készségek rugalmas fejlesztésére és az átképzésre irányuló lehetőségek – elősegítése mindenki számára, figyelembe véve a digitális készségeket, a munkaerő-piaci igényekre alapozva megfelelőbben előre jelezve a változásokat és az új készségek iránti igényeket, megkönnyítve a pályamódosítást és elősegítve a szakmai mobilitást
4. prioritási tengely: Ifjúsági garancia
4.1 A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot
5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés
5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából
5.2 A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkori oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára
6. prioritási tengely: Turizmus, örökségvédelem
6.1 Integrált társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása városi területeken
6.2 Integrált helyi társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása, többek között vidéki és part menti területeken, közösségvezérelt helyi fejlesztés révén is

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
1. prioritási tengely: Versenyképes megye
1.1 Helyi gazdaságfejlesztés támogatása
1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása
1.3 Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása
1.4 Fenntartható városfejlesztés támogatása
2. prioritási tengely: Térségfejlesztés
2.1 Tartalma megegyezik az 1. prioritási tengely 1-3 beavatkozási területei szerinti *tartalommal, a megyei integrált területi programokhoz kapcsolódva*
3. prioritási tengely: Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések
4. prioritási tengely: Területi humán fejlesztések
5. prioritási tengely: Budapesti infrastrukturális fejlesztések
5.1 Kormányzati hatáskörű kiemelt projektek - zöldfelületi fejlesztések
5.2 Budapesti önkormányzatokkal egyeztetett tartalom, pályázatos konstrukciók
6. prioritási tengely: Budapesti humán fejlesztések
6.1 Az országos humánfejlesztési programok budapesti „elemei”
6.2 Budapesti önkormányzatokkal egyeztetett tartalom, pályázatos konstrukciók

Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)
1. prioritási tengely: Vízgazdálkodás, katasztrófakockázat csökkentés
1.1 Katasztrófakockázat csökkentés éghajlatváltozás
1.2 Vízgazdálkodás
2. prioritási tengely: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
2.1 Fenntartható vízi közmű rendszerek
2.2 Települési zöld infrastruktúra
2.3 A körforgásos gazdaságra való átállás
3. prioritási tengely: Környezet- és természetvédelem
3.1 Környezetvédelem
3.2 Természetvédelem
4. prioritási tengely: Megújuló energiagazdaság
4.1 Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása
4.2 A megújuló energiák ösztönzése
4.3 Intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztése
4.4 Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
5. prioritási tengely: Igazságos átmenet

1.1.2. Egyéb programok

1.1.3.1. Egyéb EU-s programok

A 2021-2027 közötti időszakban is várhatóan kiírásra kerülnek közvetlen uniós finanszírozású alapok, de ezek részletei jelenleg nem, vagy csak részben ismertek.

UNIÓS FEJLESZTÉSI ALAPOK CÉLKITŰZÉSEIK

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)

Az európai kohéziós politika egyik fő pénzügyi eszköze. Célja az európai régiók fejlettségi szintje közötti különbségek enyhítésének támogatása és a leghátrányosabb helyzetű régiók elmaradottságának csökkentése. Különös figyelmet fordít azon régiókra, amelyek súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányokkal küzdenek.

Az ERFA rendeltetése, hogy segítse a Közösségen belüli legjelentősebb regionális egyenlőtlenségek orvoslását. E célt az alábbiak támogatásával éri el:

- a fejlődésben lemaradt térségek fejlesztése és strukturális kiigazítása;
- hanyatló ipari térségek átalakítása.

Európai Szociális Alap (ESZA)

Az ESZA magyarországi tevékenysége hozzájárul a foglalkoztatottak számának növekedéséhez és készségeik fejlesztéséhez, ugyanakkor javítja a távoli területen élő és a társadalom peremére szorult közösségek társadalmi beilleszkedését és életkörülményeit.
Az ESZA Európa-szerte, így Magyarországon is támogatja a munkaerőpiac működését azáltal, hogy segít az embereknek jobb állást találni, és az EU valamennyi polgára számára méltányosabb életkörülményeket és több munkalehetőséget biztosít. Ennek megvalósítása érdekében támogatja Európa humántőkéjét, vagyis a munkavállalókat, a fiatalokat, a hátrányos helyzetű csoportokat és az álláskeresőket. A projektek valamennyi európai számára utat nyitnak a készségek fejlesztése, a foglalkoztatás, a képesítés és egy befogadóbb társadalom felé.

Az ESZA célkitűzései:

- Készségek gyarapítása és javítása
  Az ESZA magyarországi befektetéseinek egyik legfőbb célja a készségek fejlesztése. A projektek kiemelt figyelmet fordítanak az alacsony képzettségűekre és a fiatalokra, akiket igényre szabott képzések és képesítések révén igyekeznek munkához juttatni. Az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés és más ESZA-finanszírozás segít a fiatalok foglalkoztatása útjában álló akadályok leküzdésében. Az egész életen át tartó tanulást biztosító lehetőségek abban támogatják a munkavállalókat, hogy naprakészen tartsák készségeiket és szükség szerint újakra tegyenek szert.

- A társadalmi befogadás elősegítése
  Magyarország a társadalmi befogadás elősegítésére egyedi programot dolgozott ki, amely a távoli közösségek és a társadalom peremére szorult csoportok – például a romák – képzésére, oktatására és egészségügyi ellátására összpontosít.

- Jobb oktatás
  Az oktatás terén az ESZA a szakképzéshez és a koragyermekkori gondozáshoz járul hozzá. A projektek igyekeznek biztosítani, hogy a megszerezhető készségek és képesítések megfeleljenek a munkáltatók és az ipar igényeinek.

- Felelősségteljes kormányzás
  Az ESZA Magyarországon hozzájárul a közigazgatás valamennyi szintjének korszerűsítése érdekében tett befektetésekhez, amelyek célja, hogy a közszolgáltatások hatékonyabbá, valamint a polgárok számára hozzáférhetőbbé váljanak.

Kohéziós Alap

A Kohéziós Alap azokat az országokat támogatja, amelyekben az egy lakosra jutó bruttó nemzeti jövedelem (GNI) nem éri el az Európai Unió átlagának 90%-át. Célja a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek enyhítése, valamint a fenntartható fejlődés előmozdítása. (A közös rendelkezésekről szóló rendelet értelmében ugyanazok a programozási, irányítási és monitorozási szabályok vonatkoznak rá, mint az ERFA-ra és az ESZA-ra).

A kohéziós alap által támogatottak:

- Transzeurópai közlekedési hálózatok, különös tekintettel az EU által meghatározott nagy prioritású, európai érdekeket szolgáló projektekre. A Kohéziós Alap az európai összekapcsolódási eszköz keretében fogja támogatni az infrastrukturális projekteket.
- A környezetvédelem területén is támogathat a Kohéziós Alap az energiával és a közlekedéssel kapcsolatos projekteket, amennyiben egyértelműen előnyösek a környezet számára az energiahatékonyság, a megújítható energia használata, a vasúti közlekedés fejlesztése, az intermodalitás elősegítése, a közösségi közlekedés erősítése stb. terén.

KAP (A közös agrárpolitika)

A KAP vidékfejlesztési intézkedések (az úgynevezett második pillér) révén segíti elő a vidéki térségek gazdaságának fellendítését. A vidékfejlesztési intézkedések kiegészítik a KAP piaci intézkedéseit és a KAP keretében nyújtott jövedelemtámogatást. A vidékfejlesztési stratégiák és a vidékfejlesztést célzó finanszírozási források javítják az EU agrár-élelmiszeripari és erdészeti ágazatának helyzetét, a környezeti fenntarthatóságot és általánosságban a vidéki térségek jólétét.

A KAP hosszú távú vidékfejlesztési célkitűzései:

- a mezőgazdaság versenyképességének előmozdítása;
- a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó fellépés biztosítása;
- a vidéki gazdaságok és közösségek kiegyensúlyozott területfejlesztésének megvalósítása, munkahelyek létrehozását és fenntartását is beleértve.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) a KAP finanszírozási eszköze, amely vidékfejlesztési stratégiákat és projekteket támogat. Részét képezi továbbá az európai strukturális és beruházási alapoknak (esb-alapok).

A költségvetési források felhasználására 2023 végéig tartó vidékfejlesztési programok végrehajtása révén fog sor kerülni. A költségvetési források elosztásakor a következő hat kiemelt feladat megvalósítása szolgál támpontként:

- ösztönözni kell a tudásátadást és az innovációt a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben;
- életképesebbé és versenyképesebbé kell tenni a mezőgazdasági termelés minden típusát, valamint támogatni kell az innovatív agrártechnológiák alkalmazását és a fenntartható erdőgazdálkodást;

- elő kell mozdítani az élelmiszer-ellátási lánc megszervezését, az állatjólétet és a mezőgazdasági kockázatkezelést;
- ösztönözni kell az erőforrás-hatékonyságot, és támogatni kell az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodni képes gazdaságra való átállást a mezőgazdaságban, az élelmiszeriparban és az erdészetben;
- helyre kell állítani, illetve meg kell őrizni és erősíteni kell a mezőgazdasággal és az erdőgazdálkodással kapcsolatban álló ökoszisztémákat;
- elő kell segíteni, hogy erősödjön a társadalmi befogadás, csökkenjen a szegénység és lendületet kapjon a gazdasági fejlődés a vidéki térségekben.

E prioritást élvező célok mindegyike hozzájárul az innovációval, a környezettel, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos átfogó célkitűzések teljesítéséhez.

Az Európai Vidékfejlesztési Hálózat (EVH)

Az egyes vidékfejlesztési programok keretében rendelkezésre álló források legalább 30%-át a környezetvédelem és az éghajlatváltozás szempontjából releváns intézkedésekre kell fordítani, amelyek nagy részét vissza nem térítendő támogatások és éves kifizetések formájában kell folyósítani azon mezőgazdasági termelők számára, akik környezetkímélőbb termelési eljárásokra térnek át.

A vidékfejlesztési programok keretében rendelkezésre álló források legalább 5%-át a LEADER módszerén alapuló intézkedésekre kell fordítani. A LEADER ún. alulról építkező megközelítés, amely mezőgazdasági termelőkből, vidéki vállalkozásokból, helyi szervezetekből, hatóságokból és különböző ágazatok szakértőiből álló helyi akciócsoportok létrehozására irányul. A helyi akciócsoportok elkészítik saját helyi fejlesztési stratégiájukat, és ez alapján döntenek a költségvetési források felhasználásáról.

A vidékfejlesztési programok intelligens falvak létrejöttét is támogathatják. E kezdeményezés célja, hogy Európa-szerte a vidéki területeken sokoldalú eszköztárat biztosítson az innováció ösztönzésére, s ezáltal segítsen kezelni a vidéki lakosság előtt álló közös kihívásokat.

Ezenkívül az EMVA – pénzügyi eszközök révén – kölcsönöket, mikrohiteleket, garanciákat és értékpapírokat kínál azoknak a kedvezményezetteknek a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben, amelyek az EMVA prioritásait támogató, pénzügyileg életképes projekteket valósítanak meg.

Európai Strukturális és Beruházási Alapok

A kohéziós politika minden uniós régióban és városban különféle fejlesztési igényeket támaszt. Költségvetése az EU teljes költségvetésének csaknem egyharmada.

Az esb-alapok között szerepel az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és a Kohéziós Alap (Kohéziós Alap) a regionális gazdaságok fejlesztésére és strukturális kiigazítására, a gazdasági változásokra, a versenyképesség fokozására, valamint a területi együttműködésre, az Európai Szociális Alap (ESZA) a foglalkoztatásra, a társadalmi befogadásra és az oktatásra, Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) a mezőgazdaság versenyképessége, a természeti erőforrások fenntartható kezelése és a vidéki közösségek területi fejlesztése érdekében, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) a fenntartható halászati és parti közösségek számára.

Európai Stratégiai Beruházási Alap

Az ESBA az európai beruházási terv 3 pillérének egyike, és célja az EU-ban fennálló jelenlegi beruházási hiányosságok leküzdése stratégiai beruházásokhoz történő magánfinanszírozás mozgósításával. Ez az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank 33,5 milliárd eurós garanciájából áll.

UIA (Városi innovatív cselekvések)

Az Urban Innovative Actions (UIA) kezdeményezés Európa-szerte forrásokat biztosít a városi területek számára az új és még nem bizonyított megoldások kipróbálására a városi kihívások kezelésére.

URBACT

Az URBACT egy európai csereprogram és tanulási program, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, és segíti a városokat a városi kihívásokra vonatkozó gyakorlati megoldások kidolgozásában. Az URBACT-ot az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozza az összes EU-országban, Norvégiában és Svájcban.

HORIZONT 2020

A Horizont 2020 program a legnagyobb EU kutatási és innovációs program keretében, 80 milliárd € támogatási forrás állt rendelkezésre 2014 és 2020 között.

HORIZONT 2030

A következő tervezési időszakban az Európai Bizottság még többet kíván tenni az éghajlat védelméért, és 55%-os kibocsátás-csökkentést javasol 2030-ig. Ez a törekvés kiegyensúlyozott pályát teremt ahhoz, hogy Európa 2050-re a világ első klímasemleges kontinensévé váljon. Az új célérték átfogó társadalmi, gazdasági és környezeti hatásvizsgálaton alapul, mely alátámasztja, hogy a kitűzött cél reális és megvalósítható.

Az EU jó úton halad afelé, hogy túlteljesítse a jelenleg érvényes, 2030-ra legalább 40%-os kibocsátáscsökkentést előirányzó célt. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy folyamatos előrelépés tapasztalható a megújuló energia felhasználása terén. Az új 55%-os célérték eléréséhez ugyanakkor az EU-nak tovább kell növelnie az energiahatékonyságot, csakúgy mint a megújuló energia arányát. A célérték elérése érdekében a Bizottság felül fogja vizsgálni az összes vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai eszközt, hogy 2021 júniusáig megfelelő javaslatokat tudjon előterjeszteni.

Az új célkitűzés elérését szolgáló erőfeszítések ahhoz is hozzá fognak járulni, hogy Európa gazdasága kilábaljon a koronavírus-világjárványból. A zöld átállásba történő beruházásokhoz a tagállamok igénybe vehetik a 750 milliárd eurós Next Generation EU helyreállítási alapot, és további uniós

forrásokat is fordíthatnak erre a célra. A szükséges beruházások támogatása érdekében a Bizottság elfogadta az új uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmus szabályait is, megkönnyítve a tagállamok közötti együttműködést a megújulóenergia-projektek finanszírozása és megvalósítása terén.

LIFE

A LIFE program az EU pénzügyi eszköze a környezeti, természetvédelmi és éghajlat-politikai projektek támogatására. A LIFE olyan városi kihívásokkal foglalkozik, mint a levegő minősége, a zaj, az energia és a hulladék.

EIAH Európai Beruházási Tanácsadó Központ

Az EIAH célzott támogatást nyújt a beruházási projektek azonosításához, előkészítéséhez és fejlesztéséhez az egész EU-ban. Az EIAH az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank Csoport, a nemzeti promóciós bankok és intézmények (NPB-k) és az EU-országok irányító hatóságainak szakértelmére épít.

JASPERS

A Jasper asszisztencia számos ágazatban tanácsot ad a városoknak és a régióknak a stratégiai tervezéssel kapcsolatban. Támogatja a projektek előkészítését az uniós forrásokból részesülő területeken, így azok megfelelnek az összes szükséges előírásnak.

Fi-iránytű

A fi-compass platform az Európai Strukturális és Beruházási Alapok (ESIF) pénzügyi eszközeivel és a Foglalkoztatási és Szociális Innovációs Program szerinti mikrofinanszírozással kapcsolatos tanácsadási szolgáltatások számára. Támogatja az esb-alapok irányító hatóságait, az EaSI mikrofinanszírozási szolgáltatóit és más érdekelt feleket.

SECAP

A Fenntartható Energia és Klíma Akciótervet az Európai Polgármesterek Szövetsége (Covenant of Mayors) dolgozta ki. A terv az energiahatékonysági intézkedések mellett a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással is foglalkozik. Felméri a települések jelenlegi energetikai helyzetét, megoldási javaslatokat nyújt az energiafelhasználás mérsékléséhez, és a káros klímahatások elleni védekezéshez. A Magyar Kormány 2020 január elején fogadta el Magyarország Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét, amely 2030-ig határozza meg Magyarország energia és klímapolitikai prioritásait. A települési önkormányzatoknak is hamarosan kötelező lesz a személyre szabott akciótervek megalkotása. Több magyar település már most megalkotta a konkrét beruházásokkal járó klímastratégiáját, mely már 2020-ban pályázati előnyöket biztosít számukra a TOP, VP, Magyar Falu

és Magyar Kisváros pályázatoknál. Egyúttal lehetőséget ad a közvetlen brüsszeli támogatások elérésére többek között az EU City Fund, ELENA, Jessica, H2020 Smart City programokban

JESSICA

A JESSICA az Európai Bizottság (EB) politikai kezdeményezése, amelyet az EBB-vel közösen és az Európa Tanács Fejlesztési Bankjával (CEB). Célja a városfejlesztés támogatása. Az integrált, fenntartható városmegújítási projekteket a JESSICA (Közös európai támogatás a városi területeken történő fenntartható beruházásokhoz) keresztül támogatja. Kifinomult pénzügyi eszközök széles skáláját alkalmazzák, ideértve a tőkebefektetéseket, hiteleket és garanciákat, amelyek új lehetőségeket kínálnak az EU strukturális alapjainak felhasználására.

A JESSICA program célja a Strukturális Alapok támogatásának hatékonyabbá és eredményesebbé tétele a „nem támogatási" pénzügyi eszközök felhasználásával, ezáltal erősebb ösztönzőket teremtve a sikeres projekt-megvalósításhoz. Nemzetközi pénzügyi intézmények, például az EBB pénzügyi és menedzsment szakértelmének
Az EBB részvétele a JESSICA-ban:

- Tanácsadás és segítség a nemzeti, regionális és helyi hatóságoknak a JESSICA megvalósításában
- A városfejlesztési alapok és a bevált gyakorlatok felhasználásának támogatása Európában
- Holdingalapként jár el, a tagállamok vagy az irányító hatóságok kérésére.

Ezeket a beruházásokat városfejlesztési alapokon keresztül juttatják el a projektekhez, és - kérésre - pénzeszközök birtoklásával. Ezeknek összhangban kell lenniük a Strukturális Alapok jelenlegi programozási időszakra elfogadott operatív programjaival.

H2020 Smart City

Európa stratégiai kezdeményezést szorgalmazott az intelligens városok és közösségek ügyében az intelligens városok és közösségek európai innovációs partnerségének (EIP SCC) 2011-es megalapításával. Míg a nyugat-európai EU-tagállamok elkezdték kihasználni a modern IKT-t az energiahatékonyság és a városi mobilitás javítása érdekében, Az európai országokban még mindig nincsenek készségek, pénzügyi erő és üzleti modellek ehhez. Ezért rendkívül fontos a régión belüli kapacitásépítés, és a tudásközpont összekapcsolása a vezető partnerekkel annak bizonyított tapasztalatával, hogy a partnerek nagy csoportjához kapcsolódik, biztosítva a szükséges tudásátadást a régióba.

A magyarországi Smart City Központ kulcsfontosságú szerepet játszik abban, hogy Közép-Kelet-Európa városainak segítsen megbirkózni az EU éghajlat-változási céljaival, valamint abban, hogy miként tudnak reagálni az építési környezet, a közlekedés, valamint a köz- és magáninfrastruktúra változásainak szükségleteire. A Központ elkötelezetten támogatja a szabványok és a nyílt adatok terjesztését a megfizethetőség és a méretgazdaságosság érdekében.
Míg a nyugat-európai EU-tagállamok megkezdték városuk korszerűsítésének útját, és kiépítették a kapacitásukat és a kapcsolódó tudásközpontokat, Magyarország és mások Kelet-Közép-Európában hiányoznak ilyen átfogó kezdeményezésből. Az intelligens városok budapesti kiválósági központja a nagyobb európai kezdeményezés EIP SCC-jének magja és központja lesz a kapacitásépítésnek és az ismeretek megosztásának. Mivel a szükséges tudásfejlesztéshez multidiszciplináris megközelítésre van

szükség, amely magában foglalja, de nem kizárólagosan a várostervezést, a magas szintű modellezést, a helyzetfelismerést, a városi érzékelőket, a lehetséges megoldások elemzését és szimulációját, valamint a több kritériumot támogató döntéstámogatást, egy ilyen központ nagyrészt profitálni fog az infrastruktúrából műszaki egyetem. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) képes kombinálni a mérnöki megoldásokat a gazdasági szempontokkal és az innovációmenedzsmenttel.

ELENA

Az ELENA az Európai Beruházási Bank (EIB) és az Európai Bizottság közös kezdeményezése a Horizon 2020-program keretében. Az ELENA pénzügyi támogatást nyújt technikai feladatok elvégzéséhez, amelyek középpontjában energiahatékonysági, elosztott megújuló energia és városi közlekedési programok megvalósítása áll

A támogatást a megvalósíthatósági és piaci tanulmányokkal, a programszerkezet kialakításával, az üzleti tervekkel, az energiaauditokkal és a finanszírozási struktúra meghatározásával, csakúgy, mint a pályázati eljárások előkészítésével, a szerződéses megállapodásokkal és projektmegvalósítási egységekkel összefüggő kiadások finanszírozására lehet felhasználni.

Az ELENA jellemzően 30 millió euró érték feletti programokat támogat, az energiahatékonyság terén hároméves, a városi közlekedés és mobilitás terén négyéves megvalósítási időszakkal. A technikai feladatok/projektfejlesztési kiadások maximum 90%-át fedezhetik. Kisebb projekteket abban az esetben támogathatnak, amennyiben ezek nagyobb befektetési programok részei.

Az ELENA a beruházási programok előkészítéseképpen a következő területeken nyújthat társfinanszírozást:

- Energiahatékonyság és megújuló energiát integráló épületek
- Köz- és magánépületek (beleértve a szociális lakásokat), valamint kereskedelmi és logisztikai ingatlanok és telephelyek, továbbá a fokozott energiahatékonyságot támogató közvilágítás és közlekedési világítás
- Megújuló energiaforrások (RES) integrálása az épített környezetbe – például napkollektorok elhelyezése épületek tetején, termikus napkollektorok és biomassza
- Távhő- és hűtőhálózatok felújítására, bővítésére vagy újonnan történő megépítésére irányuló beruházások, beleértve kombinált hő- és energiahálózatok (CHP), valamint decentralizált CHP-rendszerek létrehozását
- Helyi infrastruktúra, beleértve az okoshálózatokat (Smart Grids), valamint az információs és kommunikációs technológiát
- Az energiahatékonyságot szolgáló infrastruktúra, energiahatékony városi berendezések és kapcsolat a városi közlekedéssel
- Városi közlekedés és mobilitás
- Beruházások olyan innovatív megoldásokba, amelyek az alternatív üzemanyagok használatát szolgálják a városi mobilitásban
- Beruházások, amelyek nagyszabású, új, energiahatékonyabb közlekedési és mobilitási intézkedések bevezetésére irányulnak a városok területén, beleértve a személy- és áruszállítást stb.
- Lakásszektor
- Fontos európai prioritás és az ELENA finanszírozási eszköz egyik központi eleme a lakóépületek energetikai felújításának felgyorsítása. Ebből az okból kifolyólag az Európai Bizottság 2017-ben

egy tekintélyes költségkeretet hozott létre a „Az intelligens épületek intelligens finanszírozása” kezdeményezés kihasználásának támogatására. Az ELENA költségvetés bővítésének fő célja, hogy segítse a magánszemélyeket és a lakástulajdonosok egyesületeit a magán- és köztulajdonban levő lakóépületek energetikai felújításának előkészítésében és megvalósításában. Lehetséges tevékenységek a lakóépületek tulajdonosainak motiválása és meggyőzése céljából a következők:

- Az épületek energetikai teljesítményének felmérése és útmutatás a jövőbeni munkálatokhoz: a finanszírozási eszköz előzetes felméréssel kapcsolatos ellenőrzéseket, energetikai teljesítményről szóló tanúsítványokat vagy energetikai auditokat támogathat.
  A finanszírozáshoz való hozzáférés támogatása: a projektfejlesztési szolgáltatások abban segíthetik a háztartásokat, hogy hozzáférjenek pénzügyi intézményektől származó finanszírozáshoz és/vagy a rendelkezésre álló keretekből származó vissza nem térítendő támogatásokhoz (garantált hitelekkel való kombinációban is), amelyek az energiahatékonyságot célozzák. Míg a legtöbb projektfejlesztési szolgáltatást a háztartásokhoz és a lakástulajdonsok egyesületeihez irányítják (tipikusan a projektfejlesztési szolgáltatások összkiadásainak 80%-át vagy ennél magasabb összeget), indokolt esetben más szervezetek, úgy mint pénzügyi intézmények (például kereskedelmi bankok) és állami szervezetek számára is nyújtható támogatás, hogy segítsék őket a pénzügyi eszközök és a hiteltermékek megalapozásában és kihasználásában, amelyek a lakásszektor energetikai hatékonysági fejlesztéseit célozzák.
- Energetikai beruházások támogatása városokban és régiókban

Az ELENA része az EIB szélesebb törekvésének, amellyel az EU klímapolitikai és energiapolitikai célkitűzéseit támogatja. Az EIB és az Európai Bizottság kezdeményezése segíti a helyi- és regionális hatóságokat az energiahatékonysági és megújuló energia projektjeik előkészítésében. Sok esetben a probléma nem a finanszírozás, hanem a szaktudás hiánya vagy a nagy volumenű projektek végrehajtásához szükséges kapacitáshiány. Az ELENA technikai segítséget nyújt a helyi és regionális hatóságok energetikai terveinek megvalósításához. A cél olyan bankképes beruházási projektek létrehozása, amelyek külső finanszírozási források (például helyi bankok vagy más pénzügyi intézmények, mint például az EIB) számára vonzók lehetnek. A projekteket energiaszolgáltató vállalatok is megvalósíthatják, amelyek az energiaszámlákon keresztül garantálják a megtakarításokat, amiből előre tudják finanszírozni a projekteket.

<u>A Magyar Fejlesztési Központ ELENA Pont Divíziója:</u>
A Magyar Fejlesztési Központ 2019. május 1-től működteti ELENA Pont Divízióját. A divízió célja, hogy az elkövetkező évek során elvégezze az ELENA-elvárásoknak megfelelő projektek beazonosítását, már az előkészítő fázisban konzultációt folytasson a pályázaton indulni szándékozókkal, koordinálja, felügyelje és szakmai segítséget nyújtson a hazai pályázóknak, és mindezzel a Magyar Állam képviseletében elősegítse az ELENA-projektek véghezvitelét Magyarországon és a Kárpát-medencében.

1.1.3.2. Egyéb nemzetközi támogatással megvalósuló programok

Norvég alap

Európai Ifjúsági Foglalkoztatási Alap. Célja az ifjúsági munkanélküliség leküzdése transznacionális projektek keretében.

A fiatalkori munkanélküliség közös európai kihívás – a szegénységben nevelkedő fiatalok veszélyeztettsége nagyobb, mint a normális körülmények között élő kortársaiké. Társadalmi helyzetük megakadályozza, őket abban, hogy teljes mértékben részt vegyenek a társadalomban, ez ronthatja egészségüket, jólétüket és szakmai jövőjüket. Ezért van szükség közös európai megoldásokra.
2017-ben Izland, Liechtenstein és Norvégia létrehozta AZ Ifjúsági Foglalkoztatási Alapot, hogy Európa-szerte segítse a különböző szerveződéseket abban, hogy új módszereket találjanak a fiatalok munkanélküliségének csökkentésére.

Támogatási területek

- Innováció és feltárás: olyan projektek, amelyek új, kísérleti megoldásokra összpontosítanak a célcsoportok körében a munkanélküliség leküzdésére és a fiatalok számára fenntartható munkahelyek számának növelésére.
- A know-how és a "jó gyakorlatok" átadása: olyan projektek, amelyek az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezések terén a know-how és a "jó gyakorlatok" átadására összpontosítanak az európai országokban azzal a céllal, hogy minél jobb minőségű munkahelyeket és alacsonyabb munkanélküliségi arányokat teremtsenek a célcsoporton belüli fiatalok körében.
- Elemzés és kutatás: transznacionális kutatási hálózatok, amelyek ötleteket, elméleteket, gyakorlatokat és tapasztalatokat osztanak meg a fiatalok foglalkoztatásának kezelését célzó kezdeményezések hatástanulmányainak értékeléséről és elvégzéséről; valamint az együttműködő kutatóintézetek közös pályázatai, amelyek kapacitásuk növelését tervezik a doktorjelöltek támogatásával a hatástanulmányok területén. Az idősebb (25 év feletti) NEET fiatalokat, a fiatal NEET anyákat, a tartósan munkanélküli és hátrányos helyzetű csoportokat célzó beavatkozások transznacionális elemzései és értékelése, valamint a COVID-19 járvány célcsoportokra gyakorolt hatásainak kutatása az Alap sajátos prioritása.

A támogatható projektpartnerek lehetnek jogi személyek, állami vagy magánszervezetek, kereskedelmi vagy nem kereskedelmi és civil szervezetek, pl.:

- önkormányzatok,
- regionális szervezetek
- állami szervezeti egységek, állami szervezetek és állami vállalkozások
- kooperatívák
- kereskedelmi vállalkozások
- társadalmi vállalkozások
- köz- és magánoktatási és kutatási intézetek

Roma gyakornoki program

A brüsszeli székhelyű, Norvég Alapnál (FMO) lehetőség nyílik gyakornoki programra való jelentkezésre. Az idén 10-12 trainee-t vesznek fel a programme/grant management különböző területeire. 2020-tól az összes pozíciót donor országokból kell betölteni (Norvegia, Liechtenstein , Izland), kivéve a 'Roma inclusion' pozíciót. Ide jelentkezhetnek bármelyik EU-s tagállam állampolgárai. Elsőbbséget kapnak a roma háttérrel rendelkező fiatalok, akik egyetemi végzettséggel (vagy legalább végzősök) és angol nyelvtudással bírnak, de nem csak roma fiatalok jelentkezhetnek.

Visegrádi Alap

Visegrádi Alap 2020, illetve Visegrád+, stratégiai támogatás kis- és nagyösszegű pályázatokat támogat a következő kategóriákban:

- a Visegrádi Négyek regionális együttműködését, a fejlődés előrehaladását és a fenntarthatóságot szolgáló projektek, amelyek legfeljebb 18 hónap alatt valósíthatók meg. A projekteknek a Visegrádi Pályázat legalább egy célkitűzésének kell megfelelniük:
- kultúra és közös identitás;
- oktatás és kapacitásbővítés;
- innováció, kutatás-fejlesztés,
- vállalkozói tevékenység;
- a demokratikus értékek és a média;
- közpolitika és intézményi partnerségek;
- regionális fejlesztés,
- környezetvédelem és idegenforgalom;
- társadalmi fejlődés témakörében.
- Visegrád+ program: 18 hónapnál rövidebb projektek a Visegrádi Négyek országai, valamint a Nyugat-Balkán és a Keleti Partnerség országai közötti együttműködések keretében.

A Visegrád+ program prioritásai megegyeznek a Visegrádi Pályázat prioritásaival.

Svájci–Magyar Együttműködési Program II.

A svájci parlament 2019 decemberében elfogadta a Svájci–Magyar Együttműködési Program folytatását, amely alapján a következő támogatási időszakban közel 30 milliárd forint áll rendelkezésre hazánk számára, melyek olyan projektek megvalósulását célozzák, amelyek hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez, a munkahelyteremtéshez, a társadalmi és közbiztonság további javításához, a környezetvédelem, az egészségügy, valamint a kutatás-fejlesztés és innováció ösztönzéséhez az egész országban. Jelenleg folyamatban vannak a kétoldalú tárgyalások a Svájci Államszövetség és Magyarország között a támogatás felhasználhatóságának feltételeiről.

1.2. Hazai finanszírozású programok

A megyének számos olyan fejlesztési elképzelése, igénye van, melyekre az 1.1. fejezetben megjelenő alapok, programok nem biztosítanak forrást, ezért ezeket más, forrásból, például hazai támogatással megvalósuló programokból tudják finanszírozni.

Nemzeti Kulturális Alap

A Nemzeti Kulturális Alapot a Magyar Országgyűlés 1993-ban az 1993. évi XXIII törvény megalkotásával hozta létre. A Nemzeti Kulturális Alap célja a nemzeti és az egyetemes értékek létrehozásának, megőrzésének, valamint hazai és határon túli terjesztésének támogatása.
Az Alap támogatja:

- a kulturális ágazat területén a nemzeti és az egyetemes értékek létrehozását, megőrzését, valamint hazai és határon túli terjesztését;
- a kulturális ágazatot érintő évfordulókat, fesztiválokat, hazai és külföldi rendezvényeket;

- nemzetközi kiállításokon, vásárokon a nemzeti kulturális jelenlét biztosítását, a hazai és külföldi kulturális rendezvényeken, fesztiválokon történő részvételt;
- a művészeti alkotások új irányzatainak kialakítását, új kulturális kezdeményezéseket, a kultúrával kapcsolatos tudományos kutatásokkal, az épített örökséggel, az építőművészettel kapcsolatos tevékenységeket;
- a kultúrateremtő, kultúraközvetítő, valamint egyéni és közösségi tevékenységeket, a kiemelkedő szakmai teljesítmények elismerésének díjazását, valamint a szakmai szervezetek által alapított díjakhoz való hozzájárulást;
- a nemzetközi tagdíjak megfizetését.

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap

Az alap célja annak támogatása, hogy Magyarország termelési központtá válását követően a térség innovációs központjává fejlődjön. A cél elérését szolgáló programok:

- Hazai innováció támogatása, a vállalati szféra KFI tevékenységének növelése, az infrastruktúrák fejlesztése, az akadémiai-felsőoktatási-vállalkozási kutatási tevékenység nemzetközi szintre történő emelése. Fontos cél a kutatási eredmények mielőbbi hasznosulása a felsőoktatásban és a vállalkozási tevékenységekben egyaránt.
- Nemzetközi együttműködésben megvalósuló innováció támogatása. A kétoldalú (bilaterális) tudományos és technológiai kapcsolatok erősítését, a hazai kutatás-fejlesztési kapacitások promócióját, a hazai kutatók, kiemelten a fiatal generáció nemzetközi kapcsolatépítésének támogatását, illetve adott prioritási területekre fókuszáló, eredményorientált kétoldalú projektek megvalósítását célozzák a kétoldalú tudományos és technológiai (TéT) együttműködéseket támogató pályázatok.

Nemzeti Együttműködési Alap

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által biztosított forrásból, a Nemzeti Együttműködési Alap Kollégiumainak keretében támogatja a civil szervezetek működését. A pályázat célja a magyar nemzeti civil önszerveződés működésének támogatása, a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásainak kiteljesedésében való segítése, a civil szervezetek működési költségeihez való hozzájárulása és finanszírozása révén.

Kisfaludy Program

A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program minden idők legnagyobb hazai turisztikai fejlesztéseket összefogó kormányzati ernyőprogramja, amelynek célja, hogy 2030-ig Magyarországot Közép-Európa turisztikai központjává tegye. Ezt olyan desztinációs szemléletű, innovatív és komplex turisztikai fejlesztési projektek támogatásával éri el, amelyek gazdaságilag fenntarthatóak, és az egyes termékek összekapcsolódásán keresztül erősítik a térségi kínálatot, oldják a turizmus szezonális egyenlőtlenségeit. Alapvető törekvése, hogy az egyes turisztikai élményelemek láncba szervezését ösztönözze a turisztikai térségben (szálláshelyeket az attrakciókkal, attrakciókat egymással). Ezzel közvetlenül növelhető az élménypontok tömege, ami hosszabb tartózkodási időt és magasabb vendégköltést eredményez. A Kisfaludy Program az uniós támogatások mellett jelentős hazai költségvetési forrásokra is épít, így a hagyományos beavatkozási pontokon (kiemelt

attrakciófejlesztés) túl olyan területeken is alkalmazható (pl. szálláshelyfejlesztés), amelyekre uniós fejlesztési forrás nem biztosítható.

Modern Városok Program

Magyarország kormánya 2015-ben nagyszabású városfejlesztési projektcsomagot indított el Modern városok program címmel. A fejlesztésekről a 23 megyei jogú város polgármesterei külön-külön találkozókon egyeztek meg a kormányfővel 2015 és 2017 között. A program teljes költségvetése mintegy 3400 milliárd forint, az abban szereplő fejlesztések a kormányzati tervek szerint 2022-ig befejeződnek.

Magyar falu program

A kormány döntése alapján 2019. február végén elindult a Modernt Városok Program fejlesztéseivel összefonódva a Magyar Falu Program, a jelen kormányzati ciklus egyik kiemelt stratégiai eleme. Csak 2019-ben 150 milliárd forint központi költségvetés állt rendelkezésre az 5000 lakos alatti települések számára, ennek egyharmadát a mellékútvonalak felújítására fordíthatták, 25 milliárd forintot a fiatalok falusi lakhatási lehetőségeinek javítására, 75 milliárd forintot pedig a közszolgáltatások színvonalának emelésére.

MLSZ Országos Pályaépítési Program

Az MLSZ elnöksége és küldöttközgyűlése által 2011-ben elfogadott, tíz évre szóló stratégia egyik legfontosabb célkitűzése a tömegbázis szélesítése. A mai követelményeknek megfelelő futballpályák több funkciót is be tudnak tölteni, szabadidős sportolásra ugyanúgy alkalmasak, mint egyesületek vagy iskolák sportprogramjának segítésére. A Magyar Labdarúgó Szövetség sportfejlesztési programjában évente 100 pályához igényel TAO-támogatást. A mai követelményeknek megfelelő futballpályák több funkciót is be tudnak tölteni, szabadidős sportolásra ugyanúgy alkalmasak, mint egyesületek vagy iskolák sportprogramjának segítésére.

2. A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban

Veszprém megye 5 prioritást határolt le a stratégiai programjában:

1. Prioritás:
A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

2. Prioritás:
A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

3. Prioritás:
Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

4. Prioritás:
A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

5. Prioritás:
A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

2.1. A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

2.1.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

1. prioritás	**A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése**
Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:	▪ Intelligens Európa ▪ Szociális Európa
Kapcsolódó megyei átfogó cél:	Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés.
Kapcsolódó megyei stratégiai célok:	1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével 1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával
A prioritás specifikus céljai:	A megye kiegyensúlyozott fejlesztése A hátrányos helyzetű mikrotérségek (járások), települések fejlesztése A gazdasági versenyképességének növelése

	A kkv-k versenyképességének növelése Munkahelyteremtőképesség erősítése Az innováció megyei terjedésének elősegítése A járásközpontok térségszervező szerepének növelése Megyei foglalkoztatási paktumok intézkedései megvalósítása
A prioritás célterületei:	**A 8-as főút menti innovációs tengely** <u>Érintett terület:</u> Várpalota és térsége, Veszprém és térsége, Ajka és térsége, Devecser és térsége <u>Indoklás:</u> A megye fejlődésben jelentős szereppel bíró 8-as út menti közlekedési és innovációs tengely számos problémával küzd és küzdött. Erre a tengelyre felfűzött településeknek és térségeknek jelentős nehézipari szegmenset képviselő ipari beállítottságukból végre kellett hajtani egy szerkezetváltást- átalakítást. Ennek következtében a háttér intézményrendszer, infrastrukturális rendszer nem volt képes követni a fejlődési tendenciákat. Fontos, hogy ellátási rendszereik térségi szerepkörüknek megfelelő legyen, mind szakmai, mind infrastruktúrát tekintve. Mára ez a 8-as út menti ipari- innovációs tengely a megye legfontosabb gazdasági húzótérségévé vált. 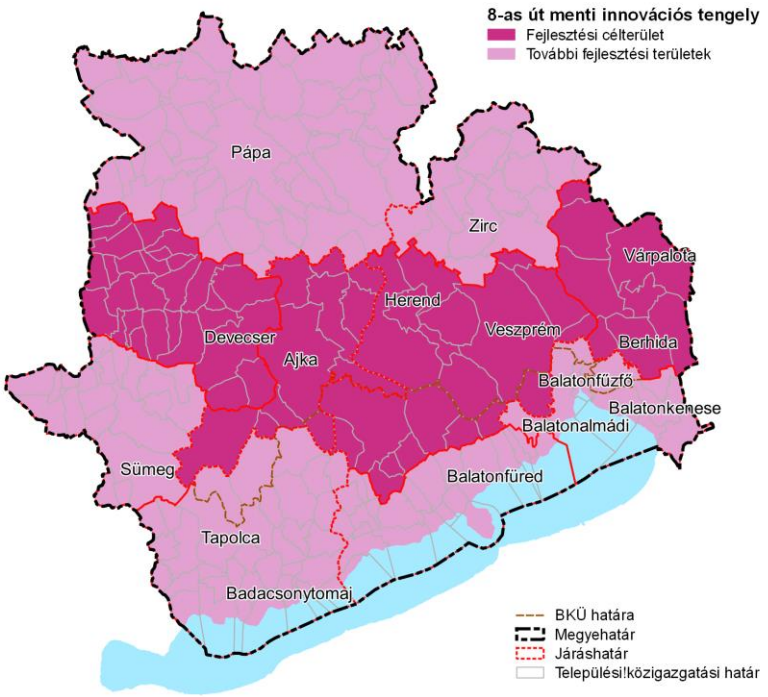 **Balaton Kiemelt Turisztikai Térség** <u>Érintett terület:</u> 429/2020. (IX.14.) Korm rendelet 1. számú melléklete alapján a Veszprém megyét érintő települések. <u>Indoklás:</u> A megye déli oldalát a Balaton határolja. Az országos

jelentőségű turisztikai desztinációnak számító területre és annak számító vonzáskörzetére 429/2020. (IX.14.) Kormányrendelettel kijelölésre került települési bontásban egy turisztikai térség. Veszprém megyét érintő települései a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetnél tágabb területet foglal magába annak köszönhetően, hogy szezonhosszabbítást jelentő vonzerőnek számít a Bakony, a Balaton-felvidék.

Vegyi- és egészségipari fejlesztési zóna

<u>Érintett terület:</u> Várpalota és térsége, Balatonalmádi és térsége, Balatonfüred és térsége

<u>Indoklás:</u> A megyében az ország egyik legjelentősebb vegyészeti képzése zajlik. Ennek eredményeként a térségbe jelentős vegyipari és erre ráépülő egészségipari fejlesztési területek alakultak ki a megye dél-keleti oldalán. Ennek fejlesztése a környezeti tényezők figyelembevételével kiemelten kezelendő.

	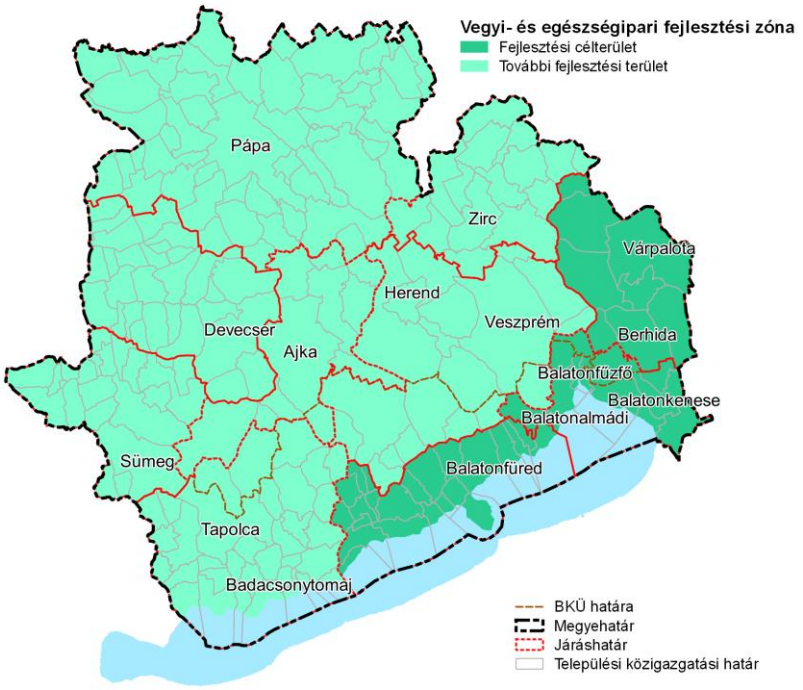 Mindhárom fentiekben bemutatott fejlesztési célterület mellett a megye további térségei is fejlesztési területnek tekintendők.
A prioritás területi céljai:	A prioritás a fentiek szerinti célterületeket elsődlegesen, de a megye teljes területét érinti. A gazdaságfejlesztés elsődlegesen a megye hagyományos gazdasági körzeteiben és foglalkoztatási központjaiban indokolt. Kiemelt fontossággal bír a Székesfehérvár - Várpalota - Veszprém - Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése, Veszprémben és térségében a kutatási-, innovációs potenciál erősítésére, a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésére, Várpalota és Ajka térségében pedig a foglalkoztatás bővítésére helyezve a hangsúlyt. „Szabad Vállalkozási Zóna került kijelölése Devecserben, a térség gazdasági fejlődése elősegítése érdekében. Tapolca és Sümeg körzetében kiemelt szempont a természeti és táji környezet kímélése a foglalkoztatást ösztönző fejlesztések során, míg Pápa és térségének gazdasága erősen kapcsolódhat a győri járműipari tevékenységekhez. A foglalkoztatási központok erősítése a mobilitás támogatásával együtt elősegíti, hogy a vidéki térségekben élők számára is elérhetővé váljanak az ipari gazdasági központokban bővülő munkalehetőségek. Területi differenciálás szükséges annak érdekében is, hogy a gazdaságfejlesztés, új területkijelölések ne járjanak a megye ökológiailag értékes területeinek fogyatkozásához, értékcsökkenéséhez. A Balaton turisztikai térség a megye elsődleges turisztikai célterülete, ahol a turizmus részesedése átlag feletti. A megye gazdasági teljesítményéhez ez a térség jelentősen hozzájárul, ennek megtartása, növelése a cél. A „Veszprém-Balaton 2023” Európa Kulturális Fővárosa program megvalósítása az alábbi célkitűzések mentén:

	▪ Közösségépítés: amely hozzájárul a széttöredezett és egymással nem kommunikáló társadalmi rétegek kapcsolódásához. ▪ Önkéntesség: a közösség aktivizálásával bevonja és új tapasztalatokhoz segíti a régió lakóit. ▪ Hagyomány: olyan projektek létrejötte, amelyek tudatában vannak a lokális értékeknek, és ezek mentén tervez fejlesztéseket végrehajtani. ▪ Innováció: új piaci és szellemi produktumok előállításával serkenti a térség iránti kulturális és gazdasági keresletet. Fenntarthatóság: olyan fejlesztéseket megvalósítása. amelyek segítik a térség modernizációját, mindezt oly módon, hogy azok hosszú távon is a régió környezeti és gazdasági érdekeit szolgálják.
Prioritás intézkedései:	1. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében 2. A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképességének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása 3. A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések 4. A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében 5.Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása

2.1.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása

1. Prioritás: **A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése**										
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezmé-nyezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeménye zés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együtt-működésben megvalósuló fejlesztési kezdemé-nyezés, program (igen/nem)
	1. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében									
1.1.	Az innováció terjedésének támogatása, ezen belül a kutatás-fejlesztés eredményeinek mielőbbi alkalmazásának elősegítése, a kis és középvállalkozások innovációs potenciáljának erősítése.	városi térségek fejlesztése és gazdasági potenciáljának erősítése	Veszprém Megyei Jogú Város, Pannon Egyetem, kis- és középvállalko zások	Veszprém Megyei Jogú Város, Pannon Egyetem, kis- és középvállalkozások	2021-2027	3000	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	új, innovatív megoldások száma	igen
1.2.	Inkubátorházak létrejöttének és szolgáltatásainak támogatása a mikro- és kis-vállalkozások megerősödésének elősegítése	városi térségek fejlesztése és gazdasági potenciáljának erősítése	Települési önkormányzat ok kis- és középvállalko zások	Települési önkormányzatok kis- és középvállalkozások	2021-2027	2700	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: Az inkubátorházakban kialakított új szolgáltatások száma, A támogatott helyi érdekű kis- és közép-vállalkozások száma Megvalósult	igen

	érdekében.								beruházások száma, eredmény indikátor: A fejlesztések keretében létrejött beruházás által teremtett új munkahelyek A támogatott inkubátorházak, szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma	
1.3.	Ipari és gazdasági területek fejlesztése, szolgáltatások bővítése	városi térségek fejlesztése és gazdasági potenciáljának erősítése	Települési önkormányzatok kis- és középvállalkozások	Települési önkormányzatok kis- és középvállalkozások	2021-2027	21000	Uniós hazai forrás	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: új ipari parkok száma új gazdasági területek száma eredmény indikátor: létrejövő új szolgáltatások száma	igen
1.4.	online szolgáltatástér fejlesztés elősegítése a mikro, kis- és középvállalkozások számára	online szolgáltatások fejlesztése a megye területén	kis- és középvállalkozások	kis- és középvállalkozások	2021-2027	2000	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: új online fejlesztések száma eredmény indikátor: létrejövő új online fejlesztések értéke	nem
	2. A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképességének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása									
2.1.	KKV-k innovatív fejlesztéseinek ösztönzése	a megye kkv-inak erősítése	kis- és középvállalkozások	kis- és középvállalkozások	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Intelligens Európa Szociális Európa	output ind.: támogatott kkv-k száma létrejött új munkahelyek száma eredmény ind.: fejlesztések értéke	nem
2.2.	Az info-kommunikációs technológiák	kkv-k termelékenységének javítása a	Pannon Egyetem, kis- és	Pannon Egyetem, kis- és középvállalkozások	2021-2027	2000	Uniós	Intelligens Európa Szociális	output ind.: támogatott kkv-k száma	igen

	elterjedésének támogatása a gazdaság termelékenységének növelése érdekében	megyében	középvállalkozások					Európa	eredmény ind.: infokommunikációs fejlesztések nyomán előállított új érték	
2.3.	Az e-kereskedelem, a költséghatékony e-ügyintézés támogatása, feltételeinek megteremtése	a megyei kkv-k versenyképességének növelése	kis- és középvállalkozások	kis- és középvállalkozások	2021-2027	1400	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: támogatott kkv-k száma eredmény indikátor: a támogatások eredményeként előállított új szolgáltatások értéke	nem
2.4.	„home-office” megoldások ösztönzése	a megyei kkv-k alkalmazkodásának segítése	kis- és középvállalkozások	kis- és középvállalkozások	2021-2027	2600	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások által előállított többlet érték	nem
	3.A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések									
3.1.	Megyei foglalkoztatási paktumok	a megyei munkavállalók és megyei vállalkozások együttműködésének segítése	megyei kkv-k megyei önkormányzat települési önkormányza-tok kormány-hivatal	megyei kkv-k megyei önkormányzat települési önkormányzatok kormányhivatal	2021-2027	4630	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: létrejövő paktum eredmény indikátor: paktum keretében létrejövő új munkahelyek száma	nem
3.2.	Térségi illetve megyei foglakoztatási fórum létrehozása, működtetése, állásbörze, képzési	a megyei munkavállalók és megyei vállalkozások együttműködésének segítése	megyei kkv-k megyei önkormányzat települési önkormányzatok	megyei kkv-k megyei önkormányzat települési önkormányzatok	2021-2027	450	Uniós hazai forrás	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: fórumok keretében megvalósult állásbörzék száma eredmény indikátor: fórumok	nem

	börze								eredményeként létrejövő foglalkoztatotti létszámnövekedés	
3.3.	Felnőttképzés, továbbképzés ösztönzése, támogatása, ösztöndíj rendszer, gyakorlati rendszer kialakítása és működtetése (elsősorban hiányszakmák esetén)	a megye teljes területére kiterjed	Pannon egyetem megyei középfokú oktatási intézmények kkv-k	Pannon egyetem megyei középfokú oktatási intézmények kkv-k	2021-2027	1200	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: együttműködő intézmények száma eredmény indikátor: létrejövő ösztöndíjak száma	nem
3.4.	Képzési igények felmérése, előrejelzési rendszerének kialakítása	a megye teljes területére kiterjed	Pannon egyetem megyei középfokú oktatási intézmények kkv-k	Pannon egyetem megyei középfokú oktatási intézmények kkv-k	2021-2027	20	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: együttműködő intézmények száma eredmény indikátor: akkreditált képzések számának növekedése	nem
3.5.	Hátrányos helyzetű réteg át- és továbbképzése komplex munkaerőpiaci programok keretében	a megye teljes területére kiterjed	Pannon egyetem megyei középfokú oktatási intézmények kkv-k kormány-hivatal	Pannon egyetem megyei középfokú oktatási intézmények kkv-k kormányhivatal	2021-2027	90	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor.: át- és továbbképzési programok száma eredmény indikátor: programok keretében képzésben részesülők száma	nem
	4. A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében									
4.1.	a szakiskola, egyetem tehetséges hallgatóinak	a megye képzési helyei és a megyében	oktatási intézmények képzésben	munkavállalók, képzésben résztvevők	2021-2027	70	Uniós	Intelligens Európa Szociális	Vállalati ösztöndíj együttműködések száma	igen

	támogatása azok vállalati partnerei által	tevékenykedő vállalkozói szféra	résztvevők, munkavállalók civil szervezetek, állami intézmények, egyházak	lakosság				Európa	Ösztöndíjprogramokban részesülő pályakezdő munkavállalók száma mintaprojektek száma eredmény indikátor: A támogatott képzésben képesítést szerzők száma, 6 hónappal a támogatott programból való kilépést követően foglalkoztatott résztvevők száma	
4.2.	szakmai gyakorlati helyek biztosítása,	a megye képzési helyei és a megyében tevékenykedő vállalkozói szféra, non-profit szervezetek	gazdasági szervezetek kkv-k, nagyvállalatok non-profit szervezetek	gazdasági szervezetek kkv-k, nagyvállalatok non-profit szervezetek, munkavállalók	2021-2027	30	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: programban résztvevő cégek száma eredményindikátor: vállalati gyakorlati helyek száma	igen
4.3.	foglalkoztatási jó gyakorlatok összegyűjtése, elemzése, dokumentálása,	a megye képzési helyei és a megyében tevékenykedő vállalkozói szféra, non-profit szervezetek	gazdasági szervezetek kkv-k, nagyvállalatok non-profit szervezetek	gazdasági szervezetek kkv-k, nagyvállalatok non-profit szervezetek, munkavállalók	2021-2027	15	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: dokumentált új jó gyakorlatok száma	igen
4.4.	új eredményeket hozó projektek fejlesztése	a megye képzési helyei és a megyében tevékenykedő vállalkozói szféra, non-	kkv-k, nagyvállalatok, Pannon Egyetem	kkv-k, nagyvállalatok, Pannon Egyetem	2021-2027	25	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: új eredményeket hozó projektek száma	igen

		profit szervezetek								
	5.Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása									
	Balaton-felvidék, Bakony térségi turisztikai attrakcióinak bővítése	Balatonfelvidék és Bakony települései	kkv-k non profit szervezetek	kkv-k non profit szervezetek turisztikai szolgáltatók	2021-2027	12000	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: új attrakciók száma eredmény indikátor: vendégforgalom növekedésének aránya	nem
	Turisztikai hálózatok, tematikus utak kialakítása	A megye turisztikai térségei és egyéb térségei	kkv-k non profit szervezetek települési önkormányzatok	kkv-k non profit szervezetek turisztikai szolgáltatók	2021-2027	6000	Uniós	Intelligens Európa Szociális Európa	output indikátor: új elemek száma eredmény indikátor: vendégforgalom növekedésének aránya	igen

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
1. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében	14350	14350	28700
2. A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképességének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása	9000	7000	16000
3.A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések	3300	3090	6390
4. A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében	70	70	140
5.Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása	9000	9000	18000
Összesen:	**35720**	**33510**	**69230**

2.2. A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

2.2.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

<table>
<tr><td>2. prioritás</td><td>A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés</td></tr>
<tr><td>Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:</td><td>A polgárokhoz közelebb álló Európa</td></tr>
<tr><td>Kapcsolódó megyei átfogó cél:</td><td>Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés</td></tr>
<tr><td>Kapcsolódó megyei stratégiai célok:</td><td>1.3. Vidékies térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása
3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése</td></tr>
<tr><td>A prioritás specifikus céljai:</td><td>Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása
Települések demográfiai szociológiai problémáinak kezelése
Szociális városrehabilitáció támogatása
Fenntartható település-, illetve városfejlesztés
Élhető települések megteremtése
Sokszínű és életképes agrártermelés
Helyi gazdaságfejlesztés, versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése
Helyi humánfejlesztések támogatása
Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése
KKV-k az agrár- és halászati szektor versenyképességének növelése
Turisztikai potenciál erősítése, helyi és térségi turizmusfejlesztés</td></tr>
<tr><td>A prioritás célterületei:</td><td>Komplex fejlesztéssel érintett és kedvezményezett járások

<u>Érintett terület:</u> Devecseri járás (komplex fejlesztéssel érintett járás) Pápai és Sümegi járás (kedvezményezett járás)

<u>Indoklás:</u> A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet jelöli ki a komplex programmal fejlesztendő járásokat, amelyek főleg alacsony népsűrűségű, kis lélekszámú települések, kevéssé urbanizált területek. Veszprém megye járásainak besorolása az alábbi:
<table>
<tr><th>Sor-rend</th><th>Járás</th><th>Lakónépesség (2013. XII. 31.)</th><th>A komplex mutató értéke</th><th>Rangsorszám a komplex mutató értéke alapján</th><th>Kedvez-ményezett járás (46,68 alatt)</th><th>Fejlesztendő járás (a népesség 15%-a)</th><th>Komplex programmal fejlesztendő járás (a népesség 10%-a)</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Devecseri</td><td>14 778</td><td>27,37</td><td>15.</td><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

2	Sümegi	15 221	36,22	61.	1	0	0
3	Pápai	58 404	45,59	103.	1	0	0
4	Zirci	19 324	51,35	126.	0	0	0
5	Tapolca	34 423	52,20	131.	0	0	0
6	Várpalotai	37 067	52,49	133,	0	0	0
7	Ajkai	38 784	56,11	147.	0	0	0
8	Balatonalmádi	24 485	59,28	153.	0	0	0
9	Balatonfüredi	24 335	62,77	162.	0	0	0
10.	Veszprémi	82 186	65,50	167.	0	0	0

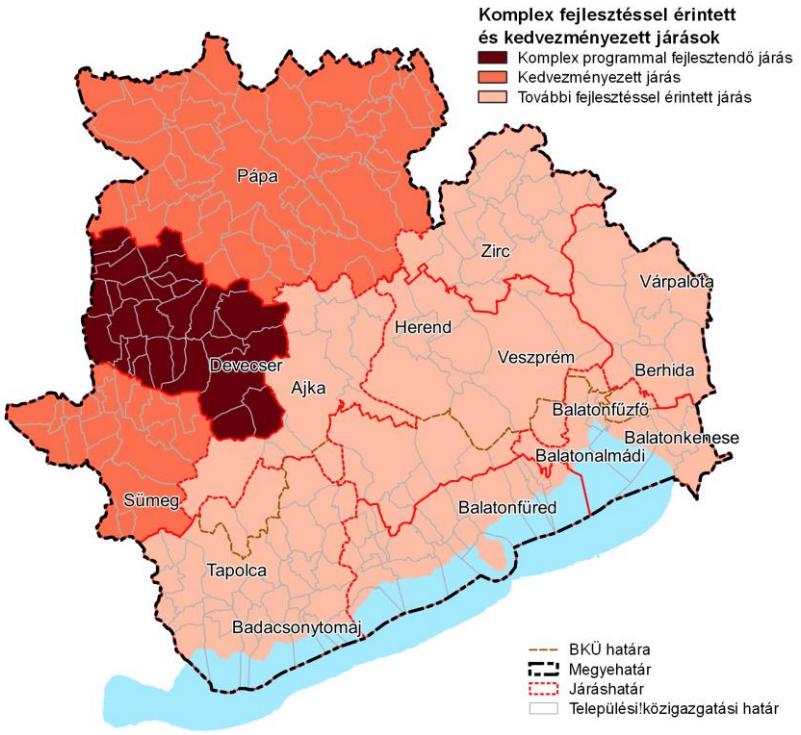

A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet alapján az alábbi települések kedvezményezettek a megyében:

	Település	Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések	Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések
1095	Adorjánháza	1	1
1096	Apácatorna	1	0
1097	Bakonyság	1	0
1098	Bakonyszentiván	1	1
1099	Bakonytamási	1	0
1100	Balatonrendes	0	1
1101	Barnag	0	1
1102	Bodorfa	1	0
1103	Borszörcsök	1	1
1104	Csögle	1	0
1105	Dabronc	1	0
1106	Gógánfa	1	0
1107	Gyepükaján	1	0
1108	Hetyefő	1	0
1109	Iszkáz	1	0
1110	Kamond	1	0
1111	Karakószörcsök	1	0

1112	Kisberzseny	1	0
1113	Kiscsősz	1	0
1114	Kispirit	1	1
1115	Kisszőlős	1	1
1116	Köveskál	0	1
1117	Lesencefalu	0	1
1118	Lókút	0	1
1119	Megyer	1	1
1120	Mindszentkálla	0	1
1121	Nagydém	1	1
1122	Nagypirit	1	0
1123	Oroszi	1	0
1124	Pápasalamon	1	1
1125	Pápateszér	1	0
1126	Pusztamiske	1	1
1127	Rigács	1	1
1128	Somlójenő	1	1
1129	Somlószőlős	1	0
1130	Szentimrefalva	1	0
1131	Szentjakabfa	0	1
1132	Tagyon	0	1
1133	Vanyola	1	1
1134	Veszprémgalsa	1	0
1135	Vid	1	0
1136	Vigántpetend	0	1
1137	Zalaerdőd	1	0
1138	Zalameggyes	1	0
1139	Zalaszegvár	1	0

Fenti települések a Sümegi és Devecseri járást képezik.

A fenntartható városfejlesztés lehetséges célterületei

Érintett terület: Fejlesztési célterületként Veszprém megyei jogú város és Pápa város, további városfejlesztési területként a megye városai, illetve várostérségei.

Indoklás: A Budapest – Székesfehérvár – Veszprém – Körmend és az országhatár közötti 8-as út menti innovációs tengely Veszprém megyét érintő legnagyobb városa Veszprém. A megyei jogú város városhálózatban betöltött kiemelkedő szerepe és fejlettsége vitathatatlan.
Az ország másik (legnagyobb) innovációs folyosója Budapest – Tatabánya – Győr – országhatár. Kiemelkedő szereppel rendelkező Győr, mint nagyvárosi, regionális központ térségi hatása érzékelhető Veszprém megyében. Ez azt jelenti, hogy a Bakony, mint domborzati határvonaltól északra lévő terület másik településhálózati rendszerre fűződik fel. Ennek a területnek a legnagyobb városa a megyében Pápa, mely a városhiányos térségben Győrig az egyetlen város. Ellátási rendszere ezért kiterjedt, térségi szerepköre a nagy vonzáskörzet miatt jelentős.
A megyei területfejlesztési koncepció a városok és a velük együttműködő várostérségeik fejlesztését tekinti alapelvnek. A város és térsége együttes fejlesztése a cél. Ezt a megközelítést alkalmazza a megyei operatív program is. A további városfejlesztési terület a várostérségek központi települései

mellett valamennyi városi jogállású települést magában foglalja. A központi szerepkörökkel rendelkező városok közvetítik a fejlesztési energiákat a további fejlesztési területek, azaz a várostérségek vidéki települései felé.

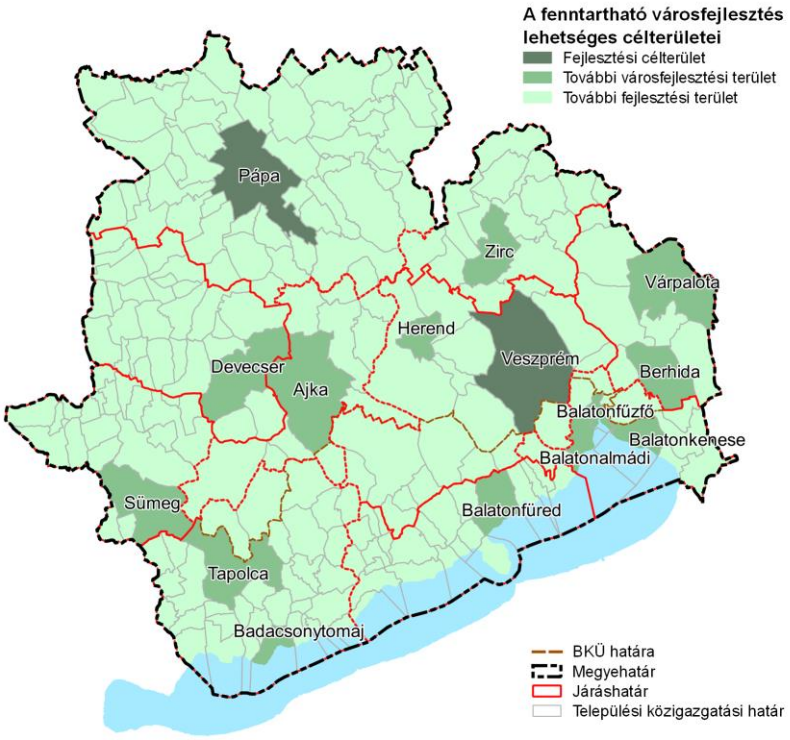

Mezőgazdasági térségeket érintő fejlesztési zóna

<u>Érintett terület:</u> Sümeg és térsége, Tapolca és térsége, Devecser és térsége, Pápa és térsége, Balatonfüred és térsége

<u>Indoklás:</u> A megyében több történeti szőlőtermőterület és borvidék található (Badacsony és környéke, Somló könyéke) melyek megőrzése és fejlesztése megkülönböztetett figyelmet érdemel. Ezen kívül kiemelkedő a gyümölcs-zöldség termesztés és feldolgozás mely egyes térségek megélhetési lehetőségének jelentős részét biztosítja. Az előállítás, feldolgozás, hasznosítás folyamata jelentős beruházást és fejlesztést igényel, melynek kiemelt kezelése a térségek felzárkóztatásában jelentős hatást érhet el. A megye kisalföldi térrészén és a Mezőföld megyébe eső részén a szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés a meghatározó, jellemzően ez jelenti a mezőgazdasági vállalkozások fő profilját.

Erdőgazdasági térségeket érintő fejlesztési zóna

Érintett terület: Bakony, Bakonyalja

Indoklás: Veszprém megye erdőállománya a Bakony erdősült területeinek köszönhetően kiemelkedő mennyiségű. Az erdő- és vadgazdálkodás, és a hozzá kapcsolódó iparágak fejlesztése, az adottságok kihasználása elengedhetetlen a térségek fejlődése szempontjából.

	 Mind a négy fentiekben bemutatott fejlesztési célterület mellett a megye további térségei is fejlesztési területnek tekintendők.
A prioritás területi céljai:	Városok ellátó szerepének növelése a környező települések tekintetében. A városok demográfiai problémáinak kezelése, a leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése. A települések élhetőségének javítása a megye teljes területén. A családokat érintő oktatási, egészségügyi, szociális szolgáltatások biztosítása, ezek elérhetősége a város és térsége lakó számára. A települések szolgáltató szerepköreinek erősítése, okos megoldások alkalmazása, közösségépítés, szabadidős terek fejlesztése, zöld város programok megvalósítása. A vidéki térségekben a helyben foglalkoztatás támogatása, különös tekintettel a mezőgazdaságban dolgozók önfoglalkoztatására, továbbá az agrártermékek feldolgozásának és piacra jutásának elősegítése. Az önfoglalkoztatás növelése a vidéki térségek felzárkóztatását mozdítja elő. Az önfoglalkoztatásban és a vidékies térségek fejlesztésében a turizmus szerepe is növelhető. A Balaton parti sáv, a Balaton-felvidék, Veszprém város és a Bakony térsége összehangolt turisztikai tervezése, illetve a fejlesztések összehangolása, az összehangolást biztosító szervezeti rendszerek erősítése. ▪ Helyi és térségi turizmusfejlesztés ▪ A kultúra (ezen belül kiemelten a helyi kultúra) szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében, strandfejlesztés, vár és múzeum fejlesztés. ▪ Kulturális negyed, állatkert fejlesztés, speciális funkciójú turisztikai

	helyszínek fejlesztése. ▪ A speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása, ▪ A falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását szolgáló fejlesztések támogatása, az egyházi, lovas, vadász, horgász, csillagászati és geo-turizmus infrastrukturális feltételeinek javítása, a jelzett gyalogutak (turistautak) hálózatának bővítése ▪ A Balaton-felvidék és a Bakony közötti közúti közlekedés feltételeinek javítása, ▪ A balatoni regionális szerepkörű kerékpárút hálózatra ráhordó térségi kerékpárút hálózat fejlesztése, a kerékpáros turizmust segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével ▪ Tematikus utak kialakításának ösztönzése illetve szervezésének segítése, háttér-infrastruktúra fejlesztése, információs pontok és közös programok szervezése. ▪ Aktív turisztikai ágazatok (kerékpár, gyaloglás, vízi turisztika, lovasturizmus, síturizmus, vitorlázás) feltételrendszerének javítása, hálózatosodásának elősegítése. ▪ Az aktív turizmus fejlesztésével párhuzamosan szállás-, kölcsönzői- és speciális vendéglátási szolgáltatások fejlesztése (ennek feltétele többek között a helyben megvalósuló turisztikai irányú oktatás is.) ▪ A hozzáférhető és a digitális turizmus fejlesztése. ▪ A közösségi közlekedési megállóhelyek megközelíthetőségének javítása, a vendégfogadásra alkalmas települési környezet kialakítása A Devecseri járás területére a felzárkóztatást segítő komplex alprogram került betervezésre.
Prioritás intézkedései:	1. A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése 2. Városok ellátó szerepének növelése a várostérségek központi funkcióinak erősítése 3. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával 4. A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése 5. Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések

2.2.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása

2. Prioritás: **A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés**										
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeménye-zés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezett ek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Fejlesztési kezdeménye-zéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együtt-működésben megvalósuló fejlesztési kezdemé-nyezés, program (igen/nem)
	1. A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése									
1.1.	Szociális városrehabilitáció (ERFA)	megye települései	települési önkormányzatok	szegregálódó településré-szeken élők	2021-2027	1389	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: programok száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	nem
1.2.	Szociális városrehabilitáció (ESZA)	megye települései	települési önkormányzatok	szegregálódó településré-szeken élők	2021-2027	3241	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: programok száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	nem
1.3.	Közösségfejlesztő társadalmi programok	megye települései	települési önkormányzatok civil szervezetek kulturális intézmények	a megye lakossága	2021-2027	800	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: programok száma eredmény indikátor: érintett népesség	igen

									száma	
1.4.	Helyi humán fejlesztések	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati intézmények civil szervezetek	a megye lakossága	2021-2027	3102,1	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: fejlesztett szolgáltatások száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	igen
1.5.	Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	megye települései	települési önkormányzatok oktatási, egészségügyi, szociális szolgáltató intézmények civil szervezetek	a megye lakossága	2021-2027	10047,1	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: fejlesztett szolgáltatások száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	igen
	2. Városok ellátó szerepének növelése a várostérségek központi funkcióinak erősítése									
2.1.	Zöld város program	megye városai	városi jogállású települések önkormányzatai	városi jogállású településeken élők	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: projektek száma eredmény indikátor: érintett népesség száma megújult zöldterület nagysága	nem
2.2.	Települések zöldfelületi rendszerének növelésse	megye városai	városi jogállású települések önkormányzatai	városi jogállású településeken élők	2021-2027	15000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: projektek száma eredmény indikátor: érintett népesség száma megújult zöldterület nagysága, biológiai	nem

									aktivitási érték	
2.3.	Települési szolgáltatások színvonalának növelése	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati gazdasági társaságok önkormányzati intézmények	megye településeinek lakossága	2021-2027	6000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: új szolgáltatások száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	nem
2.4.	Élhető települések	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati gazdasági társaságok önkormányzati intézmények	megye településeinek lakossága	2021-2027	7454,3	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: új fejlesztések száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	nem
2.5.	Fenntartható településfejlesztés (ERFA 9.)	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati gazdasági társaságok	megye településeinek lakossága	2021-2027	20603,5	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: új fejlesztések száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	nem
2.6.	Fenntartható városfejlesztés (ESZA)	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati gazdasági társaságok	megye településeinek lakossága	2021-2027	1527,9	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: új fejlesztések száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	nem
2.7.	Helyi közösségi és kulturális, sport, szabadidős terek és szolgáltatások fejlesztése	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati gazdasági társaságok önkormányzati intézmények civil szervezetek	megye településeinek lakossága	2021-2027	4000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: új szolgáltatások száma eredmény indikátor: érintett népesség száma	igen

			sportszövetségek és sportszervezetek							
2.8.	Barnamezős és rozsdaövezetek újra hasznosítása	megye városai	városi jogállású települések önkormányzatai	városi jogállású településeken élők	2021-2027	5000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: megújult területek száma eredmény indikátor: megújult területek nagysága	nem
2.9.	Okos települési megoldások alkalmazása	megye települései	települési önkormányzatok önkormányzati gazdasági társaságok	megye településeinek lakossága	2021-2027	3000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: új megoldások száma eredmény indikátor: új megoldást igénybe vevő népesség	nem
	3. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával									
3.1.	Helyi gazdaságfejlesztés	megye területe	kkv-k mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	kkv-k mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők megye lakossága	2021-2027	4098,4	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatásban részesülők száma eredmény indikátor: támogatásban részesülők bevételének növekedése	nem
3.2.	Önfoglalkoztatás támogatása a mezőgazdaságban, családi gazdaságok és a középbirtokok élénkítése	a megye vidékies térségei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	2021-2027	2500	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatásban részesülők száma eredmény indikátor: támogatásban	nem

									részesülők bevételének növekedése	
3.3.	Helyi kézműves termékek és művészeti alkotások létrehozásának és marketingjének támogatása	a megye vidékies térségei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók kulturális intézmények és civil szervezetek	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók	2021-2027	1400	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatásban részesülők száma eredmény indikátor: támogatásban részesülők bevételének növekedése	nem
3.4.	Fiatal helyi gazdák segítése, támogatása	a megye vidékies térségei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók	2021-2027	700	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatásban részesülők száma eredmény indikátor: támogatásban részesülők bevételének növekedése	nem
3.5.	Mezőgazdasági termelés - felvásárlás - feldolgozás kapcsolatrendszer létrehozásának, bővítésének ösztönzése, helyi és térségi rendszerek kialakításának támogatása, különösen a turizmushoz kapcsolódó termékfejlesztés és értékesítés, helyi	a megye vidékies térségei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók önkormányzati intézmények civil szervezetek	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók önkormányzati intézmények szolgáltatásait igénybe vevők	2021-2027	4000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: létrejövő új kapcsolatok száma eredmény indikátor: létrejövő új kapcsolatok üzleti forgalmának növekedése	nem

	oktatási-nevelési vagy szociális intézmények számára alapanyagok, élelmiszerek biztosítása területén.									
3.6.	Termelői piacok, termelői polcok létrehozása	a megye vidékies térségei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	2021-2027	20000	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatásban részesülők száma eredmény indikátor: támogatásban részesülők bevételének növekedése	nem
3.7.	Helyi termékekhez kapcsolódó tudatosítás, fogyasztás, ösztönzés, marketing tevékenység	a megye vidékies térségei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók önkormányzati intézmények civil szervezetek	megye lakossága	2021-2027	900	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatásban részesülők száma eredmény indikátor: támogatásban részesülők bevételének növekedése	nem
3.8.	Termelői és feldolgozói szakmai együttműködések létrejöttének támogatása.	megye teljes területére kiterjedően	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők egyéni vállalkozók önkormányzati intézmények civil szervezetek	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők feldolgozóipari vállalkozások önkormányzati intézmények civil szervezetek	2021-2027	300	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: létrejövő új kapcsolatok száma eredmény indikátor: létrejövő új kapcsolatok üzleti forgalmának növekedése	igen

	4. A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése									
4.1.	A jó termőhelyi adottságú területeken a parlagterületek csökkentése,	a megye jó termőhelyi adottságú területei	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	2021-2027	800	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: beavatkozások száma eredmény indikátor: beavatkozások nyomán megújult terület nagysága	nem
4.2.	a termőhelyi viszonyoknak megfelelő tájgazdálkodás támogatása	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	2021-2027	400	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: beavatkozások száma eredmény indikátor: beavatkozások nyomán megújult terület nagysága	nem
4.3.	a takarmánytermesztésre alapuló állattenyésztés és a feldolgozóipar (húsipar, tejipar) fejlesztése,	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók feldolgozóipari vállalkozások	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók feldolgozóipari vállalkozások	2021-2027	400	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások bevételének növekedése	nem
4.4.	mezővédő erdősávok létesítése	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók települési önkormányzatok	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók települési önkormányzatok	2021-2027	200	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: telepítések száma eredmény indikátor: beavatkozások nyomán megújult terület	nem

									nagysága, biológiai aktivitási érték	
4.5.	A megye közepes termőhelyi adottságú térségeiben a termőhelyi adottságoknak megfelelő gazdálkodás kialakítása és támogatása	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	2021-2027	450	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások bevételének növekedése	nem
4.6.	a munkaintenzív kertészeti ágazatok támogatása	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	2021-2027	600	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások bevételének növekedése, őstermelők számának alakulása	nem
4.6.	a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása a termékek mind nagyobb részének helyben történő értékesítésével és feldolgozásával	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók	2021-2027	450	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások bevételének növekedése	nem
4.7.	A megye	a megye teljes	mezőgazdasági	mezőgazdasági	2021-2027	400	Uniós	A	output indikátor:	nem

	mezőgazdasági művelésre legkevésbé alkalmas - jellemzően dombvidéki – területein a rét- és legelőgazdálkodás támogatása,	területe	vállalkozások gazdálkodók	vállalkozások gazdálkodók				polgárokhoz közelebb álló Európa	támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások bevételének növekedése	
4.8.	Az erdőterületek bővítése	a megye teljes területe	erdészeti igazgatóságok	erdészeti igazgatóságok	2021-2027	400	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: telepítések száma eredmény indikátor: beavatkozások nyomán megújult terület nagysága	nem
4.9.	A kisüzemi és ház körüli állattartás támogatása, a termékek helyi és térségi piacra jutásának biztosításával, a felvásárlás megszervezésével,	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók őstermelők	2021-2027	500	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: támogatott vállalkozások száma eredmény indikátor: támogatott vállalkozások bevételének növekedése	nem
4.10.	Az erózió elleni védelem	a megye teljes területe	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók települési önkormányzatok	mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodók települési önkormányzatok	2021-2027	400	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: bevédett területek száma eredmény indikátor: bevédett területeken előállított új érték	nem

	5. Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések									
5.1.	Helyi és térségi turizmusfejlesztés	a megye teljes területe, de elsősorban vidéki térségei	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	2021-2027	2731,7	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: új fejlesztések vendégforgalma	igen
5.2.	Aktív- és ökoturisztikai fejlesztések	a megye teljes területe, de elsősorban vidéki térségei	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	2021-2027	30000	Uniós hazai forrás	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: új fejlesztések vendégforgalma	igen
5.3.	Információs hálózat, infopontok kiépítése	a megye teljes területe, de elsősorban vidéki térségei	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	2021-2027	11000	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: új fejlesztések vendégforgalma	igen
5.4.	Térségi termékcsomagok fejlesztése	a megye teljes területe, de elsősorban vidéki térségei	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	turisztikai szolgáltatók vállalkozások civil szervezeteke TDM-ek települési önkormányzatok	2021-2027	12000	Uniós	A polgárokhoz közelebb álló Európa	output indikátor: termékcsomagok száma eredmény indikátor: új fejlesztések vendégforgalma	igen

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
1. A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése	10000	8579,2	18579,2
2. Városok ellátó szerepének növelése a várostérségek központi funkcióinak erősítése	35000	37585,7	72585,7
3. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával	16000	17898,4	33898,4
4. A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése	2500	2500	5000
5. Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések	27731,7	28000	55731,7
Összesen:	**81231,7**	**85984,1**	**167215,8**

Komplex program a Devecseri járás (Devecser várostérsége) fejlesztésére

Veszprém megyében egy komplex programmal fejlesztendő járás, a Devecseri található. Az alábbi alprogram a komplex programmal fejlesztendő Devecseri járást érintő fejlesztési szempontokat jeleníti meg, az ITP kevésbé fejlett térségeket érintő fejlesztési tartalmának megalapozása érdekében. A megyei területfejlesztési program kiemelten kezeli ezt a térséget, ezért is szükséges a külön nevesítése. Az alprogram célja a Devecseri járás felzárkóztatásának elősegítése. A Devecseri várostérség minél előbb érje el a megye további térségeinek fejlettségi szintjét. A Devecseri járás fejlesztését szolgáló komplex program területi szintű, nem projekt szintű alprogram.

A komplex program fejlesztési célkitűzései:

- A térség népesség (és képesség) megtartó képességének fejlesztése
- A térségi gazdaság fejlesztése
- A turizmus fejlesztése
- A környezet fejlesztése

A térség népesség (és képesség) megtartó képességének fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozások

- Foglalkoztatás bővítését szolgáló gazdaságfejlesztés megvalósítása a térség népességmegtartó képessége növeléséért
- A népesség (kiemelten a fiatalok és középkorúak) képzettségének emelése olyan irányokban, amelyben lehetőség van a helyben (illetve a térségben) való foglalkoztatásra.
- A nyelvtudás bővítése a turizmus fejlesztése érdekében.

A térségi gazdaság fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozások

- A meglévő vállalkozások fejlődését szolgáló infrastrukturális és üzleti környezet fejlesztése
- A képzett munkaerő helyben tartása,
- Új vállalkozások letelepítésének támogatásával Devecser térségi vállalkozói központ szerepének erősítése
- A korábbi uradalmi központi hagyományhoz kapcsolódóan cél térségi képzési központ kialakítása
- Kézimunka-igényes termékek előállításának támogatása, kézműipar bővítése a családok megélhetésének támogatására
- A mezőgazdaság fejlesztése, az ágazatban lévő potenciálok teljesebb kihasználása, az ott megtermelhető jövedelem mind nagyobb részének helyben tartása, a megélhetés lehetőségeinek bővítése
- a kisüzemek, a családok önfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása, egészséges termékek előállítása
- a rendelkezésre álló források koordinálásával a jövedelemtermelő gazdaságok támogatása
- a borászatok fejlődésének biztosítása
- mezőgazdálkodási termék-utak kidolgozása, ehhez kapcsolódóan helyben élelmiszer feldolgozás (beleértve a termelés feltételeinek megteremtését is pl. vágópontok kialakítása)
- az ökogazdálkodás támogatása és elterjesztése (a helyben termelés, a feldolgozás, az értékesítést segítő szövetkezési formák támogatása a helyi piacokon túlmenően a regionális piacok szolgálatában)
- mezőgazdasági tevékenységre építhető feldolgozó, csomagoló, másodlagos termék előállítás, sajátos arculatok, termelői közösségek létrehozása, piacképessé tétele a kistermelők integrálása, a termékválasztékban az egyediségek támogatása
- helyi piac a helyi termelőknek (Somlóvásárhelyen) - a meglévők megtartása és termékkínálat fejlesztése
- helyi állatvásár a térségben a kisüzemi és a háztáji állattenyésztés támogatására

- mintaprogram megvalósítása az alternatív energia előállítás foglalkoztatást bővítő hatásának kihasználására (biomassza, zöldhulladék)

A turizmus fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozások

- Az együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása a turizmus fejlesztésében közös programajánlók készítésével. A turisztikai egyesülések támogatása.
- A Somló turisztikai központi fejlesztése.
- Az aprófalvak megőrzött hagyományaira alapozó kulturális turizmus támogatása és bővítése (a helyi kultúra, a sajátos helyi tudás megtartása és átadása, néptánc, népi mesterségek tanítása, elfeledett tudások és képességek újrafelfedezése és átadása a következő nemzedékeknek) A helyi kézművességben, a gasztronómiában rejlő lehetőségek kihasználása
- A még kihasználatlan termálvíz és a magas vas és ásványi anyag tartalmú gyógyiszap potenciál kihasználása (a somlói borhoz kapcsolódó kínálatként)
- A falusi turizmus szálláshelyei kapacitása bővítése, a meglévők szolgáltatási színvonalának emelése
- Kapcsolódás a vallási turizmus, a zarándokutak hálózatához, a „Barokk útja” támogatása, a különböző vallások egyházi programjainak rendszerbe szervezése
- A kerékpárutak hálózatba szervezése a térségi látnivalók felfűzésével, kerékpáros megállók létesítésével, a kerékpárhálózat összehangolása a borászatok és a borutak fejlesztésével.
- Az alacsonyrendű és a jól járható mezőgazdasági és erdei utakon vezetett lovas turizmus összekapcsolva a Somló borturizmusával.
- Kapcsolódás a vallási turizmus tematikus útvonalaihoz (Devecser-Somló hegy)

Településfejlesztéshez kapcsolódó beavatkozások

- Közszolgáltatások színvonalának megtartása, szükség szerint emelése a népesség megtartása és bevonzása érdekében.
- Lakosság egészségi állapotának javítását célzó fejlesztések, sport lehetőség biztosítása a járás lakosainak
- Az egészségügyi intézmények fejlesztése (új mentőállomás)
- A települések elérhetőségének javítása a munkahelyekre, szolgáltató központba való utazás idejének csökkentése
- Hegyi utak (szabványon kívüli utak) rendezése a térség átjárhatósága, a látnivalók megközelíthetősége érdekében
- Az alternatív energiaforrások támogatása (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése). Környezettudatos energiatermelés és felhasználás (az alternatív lehetőségek kihasználásával)
- Patakok újraszabályozása, új víztározók kiépítése (pld. Torna patakon) és azok hasznosítása (öntözés, horgászat)

Környezet fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozások

- Az aprófalvas térségben a szennyvízkezelés megoldása
- A zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztése.

A járásközpont Devecseren tervezett beavatkozások:

- Lakosság egészségi állapotának javítását célzó fejlesztések, sport lehetőség biztosítása a járás lakosainak, intézményeinek számára: Sportcsarnok, tanuszoda építése a Devecseri járás központjában
- Településfejlesztés: Városközpont - Deák tér és Szabadság tér - rehabilitációja. Városrészi központok - Óváros, Ligetváros, Tókert, Újváros - szolgáltató övezetek kialakítása. Közösségi terek infrastrukturális fejlesztése.
- Elkerülő utak, belterületi mellékutak rekonstrukciója és fejlesztése, valamint körforgalmak építése a közlekedés biztonságosabbá tételének érdekében.
- Járási Egészségügyi Alapszolgáltatási Központ, ún. Egészségház (Járási Rendelőintézet) létrehozása a szakmaiság, költséghatékonyság, fenntartható működés és a lakosság

komfortérzetének, a betegek ellátásának javítása érdekében. Önálló épület építése vagy kialakítása.

- Járási Mentőszolgálati Központ (Mentőállomás) létrehozásaa a 8-as nemzetközi főút és az észak-déli közlekedési főtengely metszéspontjánál. Önálló épület építése vagy kialakítása, működéshez szükséges infrastruktúra fejlesztése.
- Járási Katasztrófavédelmi Örs létrehozása. Önálló épület építése vagy kialakítása, működéshez szükséges infrastruktúra fejlesztése.
- Járási Konferenciaközpont létrehozása. Önálló épület építése vagy kialakítása, szükséges infrastruktúra fejlesztése.

A komplex programmal fejlesztendő várostérséghez tartozó települések: Adorjánháza, Apácatorna, Borszörcsök, Csögle, Dabrony, Devecser, Doba, Egeralja, Iszkáz, Kamond, Karakószörcsök, Kerta, Kisberzseny, Kiscsősz, Kispirit, Kisszőlős, Kolontár, Nagyalásony, Nagypirit, Noszlop, Oroszi, Pusztamiske, Somlójenő, Somlószőlős, Somlóvásárhely, Somlóvecse, Tüskevár, Vid.

2.3. Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

2.3.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

3. prioritás	**Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei**
Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:	Szociális Európa
Kapcsolódó megyei átfogó cél:	Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése
Kapcsolódó megyei stratégiai cél:	2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása 2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával 2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása
A prioritás specifikus céljai:	Az egészségügyi,- szociális humán infrastruktúra fejlesztése a lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása és a szociális

	biztonság növelése érdekében. Az idősotthonok, a nagyobb létszámú közösségek, a fogyatékkal élők életfeltételeinek megkülönböztetett egészségügyi és szociális javítása. Az oktatás, a képzés és a továbbképzés fejlesztése minden szinten *(köznevelésben, képzésben és továbbképzésben valamint a felsőoktatásban)* A megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása Az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése A szociálpolitika hatékonyságának javítása, társadalmi felzárkóztatás A kultúra fejlesztése A sport fejlesztése Tudatformálás és a fizikai-, tárgyi feltételek javítása a környezettudatos, egészséges életmód elterjesztése érdekében A helyi és a térségi identitás erősítése, közösségfejlesztés A köznevelési intézményeknek helyet adó önkormányzati épületek felújítása, energetikai korszerűsítése. eszközellátottságának javítása
A prioritás célterületei:	<u>Érintett terület:</u> A prioritás célterülete a teljes megye területe <u>Indoklás:</u> A prioritás humánfókuszú, az oktatás-képzés, modern társadalo megteremtése és az egészségvédelem, egészségmegőrzés terén szükséges beavatkozásokat tartalmazza, amelyek hatóköre a teljes megye.
A prioritás területi céljai:	A prioritás Veszprém megye egész területére koncentrál. A megye egészségügyi és oktatási központjai szerepe hangsúlyos. A területi hátrányokból származó társadalmi hátrányok csökkentése kiemelten a megye

	Vas és Zala megyei határ menti településeiben valamint a belső periféria településeiben fontos.
Prioritás intézkedései:	1. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése 2. A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció 3. A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása

2.3.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása

3. Prioritás **Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei**										
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeménye-zés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezménye-zettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeménye-zés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeménye-zés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Fejlesztési kezdeménye-zéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együtt-működésben megvalósuló fejlesztési kezdeménye-zés, program (igen/nem)
	1. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése									
1.1.	A helyszínek óvodai, bölcsődei feltételeinek kialakítására, szolgáltatások fejlesztése. Az épületek fizikai állapotának javítása.	a megye teljes területe	települési önkormányzatok nevelési intézmények	települési önkormányzatok nevelési intézmények	2021-2027	17000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
1.2.	Egészséges óvodai, bölcsődei környezet megteremtése (egészséges ivóvíz, megfelelő szanitáció és higiéné, egészséges beltéri levegő).	a megye teljes területe	települési önkormányzatok nevelési intézmények	települési önkormányzatok nevelési intézmények	2021-2027	16000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen

1.3.	Családi napközi helyszínek komplex fejlesztése	a megye teljes területe	települési önkormányzatok vállalkozások	települési önkormányzatok vállalkozások	2021-2027	300	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: új családi napközik száma eredmény indikátor: gyermeklétszám növekedése	igen
1.4.	Gyermekjóléti alapellátás fejlesztése	a megye teljes területe	települési önkormányzatok nevelési intézmények	települési önkormányzatok nevelési intézmények	2021-2027	300	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
1.5.	Szociális alapszolgáltatások fejlesztése	a megye teljes területe	települési önkormányzatok nevelési intézmények	települési önkormányzatok nevelési intézmények	2021-2027	700	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
	2. A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció									
2.1.	Az alapellátás és a járóbeteg-ellátás összehangolt fejlesztése (a Semmelweis Tervben megfogalmazott célkitűzések megvalósítására) a térségi és települési sajátosságok figyelembevételével.	a megye teljes területe	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	2021-2027	3900	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
2.2.	Az egészségügyi és	a megye teljes	egészségügyi	egészségügyi	2021-2027	520	Uniós	Szociális	output	igen

	szociális ellátórendszer intézményei elérhetőségének - javítása, megközelítésük könnyítése	területe	szolgáltatók települési önkormányzatok	szolgáltatók települési önkormányzatok			hazai forrás	Európa	indikátor: elérhetőségi fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	
2.3.	Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	a megye teljes területe	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	2021-2027	2315	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
2.4.	A megye határain túlnyúló - országos és nagytérségi szerepű - egészségügyi szolgáltatások megőrzése és fejlesztése	a megye teljes területe	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
2.5.	Prevenciós programok kidolgozása	a megye teljes területe	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	2021-2027	1000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: programok száma eredmény indikátor: programokkal érintett célcsoportok száma	igen

2.6.	Szűrési programok bővítése és népszerűsítése	a megye teljes területe	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	egészségügyi szolgáltatók települési önkormányzatok	2021-2027	1000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: programok száma eredmény indikátor: szűrésekkel érintett népesség növekedése	igen
	3. A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása									
3.1.	A K+F+I szektor erősítése megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése	a megye teljes területe	Pannon Egyetem kutatóintézetek nagyvállalatok kkv-k	Pannon Egyetem kutatóintézetek nagyvállalatok kkv-k	2021-2027	1800	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: támogatott tevékenységek száma eredmény indikátor: fejlesztések nyomán keletkező többletbevételek aránya	igen
3.2.	A köznevelés fejlesztése keretén belül a nyelvoktatás fejlesztése és a helyi kultúra és a helyi hagyományok a helyi identitástudat növelése érdekében.	a megye teljes területe	oktatási intézmények kulturális intézmények	oktatási intézmények	2021-2027	400	hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott intézmények száma eredmény indikátor: támogatott intézmények elsajátított új nyelvtudás száma	nem
3.3.	oktatási intézmények fejlesztése	a megye teljes területe	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok	2021-2027	12000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor:	nem

			oktatási intézmények	oktatási intézmények					támogatott intézmények száma eredmény indikátor: támogatott intézmények tanulóinak növekedése	
3.4.	A piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés mind a szakképzés, mind a felnőttképzés vonatkozásában.	a megye teljes területe	oktatási intézmények Pannon egyetem nagyvállalatok kkv-k	oktatási intézmények Pannon egyetem nagyvállalatok kkv-k	2021-2027	1800	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: támogatott intézmények száma eredmény indikátor: támogatott intézményekben tanulók növekedése	igen
3.5.	A gyakorlati tudás átadására alkalmas műhelyek, gyakorlóhelyek fejlesztése, gazdasági szereplők bevonása a gyakorlati tudás elsajátításába	a megye teljes területe	oktatási intézmények Pannon egyetem nagyvállalatok kkv-k	oktatási intézmények Pannon egyetem nagyvállalatok kkv-k	2021-2027	90	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: támogatott gyakorlóhelyek száma eredmény indikátor: támogatott műhelyeken képzésben részesülők növekedése	igen
3.6.	A távoktatás és digitális oktatás lehetőségeinek bővítése az általános és felnőttképzésben egyaránt.	a megye teljes területe	oktatási intézmények Pannon egyetem	oktatási intézmények Pannon egyetem	2021-2027	30	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: támogatott intézmények száma	igen

									eredmény indikátor: támogatott intézményekben tanulók növekedése	
3.7.	Digitális oktatáshoz szükséges eszközpark fejlesztése, kialakítása	a megye teljes területe	oktatási intézmények	oktatási intézmények	2021-2027	30	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: támogatott intézmények száma eredmény indikátor: támogatott intézményekben digitális oktatásban részesülők növekedése	igen
3.8.	Veszprém megye gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés a Pannon Egyetem bázisán	a megye teljes területe	Pannon egyetem oktatási intézmények	Pannon egyetem oktatási intézmények	2021-2027	30	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: új képzési programok száma eredmény indikátor: pályakezdő munkanélküliek számának csökkenése	igen
3.9.	Speciális készségek és tudások oktatása	a megye teljes területe	Pannon egyetem oktatási intézmények	Pannon egyetem oktatási intézmények	2021-2027	500	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: támogatott intézmények száma eredmény indikátor: új	igen

									képzésekben részesülők növekedése	
3.10.	A szociálpolitika hatékonyságának javítása a felnőtteket és a gyerekes családokat szükségleteik szerint erősítő, szociálpolitikai szolgáltatások rendszerének létrehozása. Szociális szolgáltatások és intézmények infrastruktúra fejlesztése.	a megye teljes területe	települési önkormányzatok szociális intézmények	települési önkormányzatok szociális intézmények	2021-2027	650	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztésekkel érintett népesség száma	igen
3.11.	A fogyatékos személyek, megváltozott munkaképességűek társadalmi és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése.	a megye teljes területe	nagyvállalatok kkv-k	nagyvállalatok kkv-k	2021-2027	290	Uniós	Szociális Európa	output indikátor: programok száma eredmény indikátor: elhelyezkedni tudó fogyatékkal élők számának növekedése	igen
3.12.	Civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térségek és települések szociálpolitikai szolgáltató rendszerébe.	a megye teljes területe	egyházak civil szervezetek szociális intézmények települési önkormányzatok	egyházak civil szervezetek szociális intézmények települési önkormányzatok	2021-2027	200	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott tevékenységek száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	igen
3.13.	A helyi identitás erősítése a közösségi művelődés	a megye teljes területe	egyházak civil szervezetek	egyházak civil szervezetek	2021-2027	1300	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor:	igen

	eszközeivel.		települési önkormányzatok kulturális intézmények	települési önkormányzatok					támogatott tevékenységek száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	
3.14.	A turizmusba bekapcsolódni képes épített örökségi helyszínek bővítése és érték-kibontakoztató helyreállítása.	a megye teljes területe	települési önkormányzatok TDM-ek	települési önkormányzatok TDM-ek	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott helyszínek száma eredmény indikátor: helyreállított helyszínen tett látogatások száma	igen
3.15.	A kulturális szolgáltatásokhoz és a közművelődés lehetőségeihez való hozzáférés támogatása, a területi különbségek csökkentése érdekében a kulturális szolgáltatások fejlesztése, a kulturális javakhoz és értékekhez való hozzáférés javítása.	a megye teljes területe	települési önkormányzatok kulturális intézmények	települési önkormányzatok közművelődési intézmények	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott tevékenységek száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	igen
3.16.	Kegyeleti parkok, sírkertek fejlesztése	a megye teljes területe	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok	2021-2027	400	hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: fejlesztett sírkertek száma eredmény indikátor: érintett	nem

									népesség	
3.17.	Jelentős helyi értéket képviselő felhagyott katonai és ipari létesítmények környezetének helyreállítása, hasznosításra való alkalmassá tétele.	a megye teljes területe	települési önkormányzatok vagyonkezelő	települési önkormányzatok vagyonkezelő	2021-2027	2000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: helyreállított területek száma eredmény indikátor: hasznosításból származó bevétel növekedése	igen
3.18.	Rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein	a megye teljes területe	települési önkormányzatok civil szervezetek oktatási intézmények sportszövetségek és sportszervezetek	települési önkormányzatok civil szervezetek oktatási intézmények sportszövetségek és sportszervezetek	2021-2027	800	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott programok száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	igen
3.19.	A sport szerepének növelése az egészségmegőrzésben, az óvodai mozgásfejlesztés és az iskolai testnevelés feltételeinek biztosítása, diáksport események rendezése, valamint általános iskolai oktatás kiegészítése iskolán kívüli sportági programokkal	a megye teljes területe	települési önkormányzatok civil szervezetek sportszövetségek és sportszervezetek	települési önkormányzatok civil szervezetek oktatási intézmények sportszövetségek és sportszervezetek	2021-2027	800	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott tevékenységek és intézmények száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	igen
3.20.	A sportlétesítmények kialakítása, korszerűsítése és közösségi szabadidős használatra történő megnyitása, nagy	a megye teljes területe	települési önkormányzatok civil szervezetek sportszövetségek és	települési önkormányzatok civil szervezetek sportszövetségek és	2021-2027	8000	Uniós hazai forrás	Szociális Európa	output indikátor: támogatott versenyek és intézmények	igen

	hagyományú hazai sportprogramok, valamint hazai rendezésű nemzetközi versenyek és az azokhoz kapcsolódó programok támogatása különösen a megye sikeres sportágaiban		sportszervezetek	sportszervezetek					száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
1. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	17000	17300	34300
2. A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció	9735	9000	18735
3. A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása	26000	25120	51120
Összesen:	**52735**	**51420**	**104155**

2.4. A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

2.4.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

4. prioritás	**A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás**
Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:	Jobban összekapcsolt Európa
Kapcsolódó megyei átfogó cél:	Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése
Kapcsolódó megyei stratégiai célok:	3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése
A prioritás specifikus céljai:	A munkába járáshoz szükséges hivatásforgalmú kerékpárút-hálózat és kerékpárforgalmi létesítmények, a kerékpáros közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése Közlekedési csomópontokban őrzött kerékpár-tárolók, P+R parkolók, kerékpár-kölcsönzők, létesítése; az *az intermodalitás lehetőségének növelése*, autóbusz pályaudvarok, vasútállomások fejlesztése A nem kötött pályás elővárosi és városi közlekedés fejlesztése (pl. gyalogos, kerékpáros közlekedés, közúti közlekedés), korszerű, környezetbarát járműpark fejlesztése A térség átjárhatóságát biztosító közlekedéshálózat fejlesztés támogatása A 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése Belterületi útfejlesztések megvalósításának támogatása. A balesetveszélyes gócpontok átalakítása Térinformatikai alapú kerékpárút és önkormányzati infrastruktúra nyilvántartási rendszerek, adatbázisok kialakítása, kifejlesztése megyei illetve kistérségi szinten. A közösségi közlekedés költség hatékony működését elősegítő, az utazási körülményeket javító igényvezérelt közlekedési rendszerek bevezetése. Önkormányzati utak fejlesztése, a szilárd burkolattal ellátott úthálózati lefedettség növelése A gépjárművel nem rendelkezők esélyegyenlőségének biztosítása Intelligens közlekedési rendszerek használatának elősegítése: a közösségi közlekedés járműparkjának menedzsmentjének és az elektronikus jegyrendszer kiépítése
A prioritás célterületei:	<u>Érintett terület:</u> A prioritás célterülete Veszprém megye teljes területe. <u>Indoklás:</u> A prioritás a megye belső és külső kapcsolatrendszerének javítása szempontjából lényeges beavatkozásokat támogatja, ideértve a

	mobilitás különböző módozatait a hagyományos közlekedési módoktól a korszerű és energiahatékony környezetbarát közlekedési módokig és közlekedésszervezési megoldásokig. Ezeknek a fejlesztéseknek a létjogosultsága a megye teljes területén vitathatatlan, így a célterület a megye valamennyi várostérsége.
A prioritás területi céljai:	A prioritás a megye egész területére koncentrál, de minden esetben az érintett települések helyi adottságaihoz kell igazítani és egymással térségileg integráltan kell megvalósítani.
Prioritás intézkedései:	1. Az elérhetőség javítása 2. Térségi mobilitás biztosítása 3. A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése 4. Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése 5. Forgalombiztonság növelése

2.4.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása

4. Prioritás **A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás**										
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeménye-zés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezet-tek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Fejlesztési kezdeményezés-hez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együtt-működésben megvalósuló fejlesztési kezdeménye-zés, program (igen/nem)
	1. Az elérhetőség javítása									
1.1.	A megye térségei városai elérhetősége, versenyképességük javítása, népességmegtartó és népességvonzó képességük növelése érdekében, hiányzó kapcsolatok pótlása, iparterületek elérhetősége	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
1.2.	a hiányzó, illetve gyenge kapacitású É-D-i közlekedési kapcsolatok kiépítése, illetve kapacitások növelése	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen

1.3.	A megyei területrendezési tervben rögzített közúti és vasúti hálózatfejlesztések ütemezett megvalósítása	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	2021-2027	50000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
1.4.	Gyorsforgalmi főúthálózat, vasúti törzshálózat fejlesztése	egész megye területe	Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	2021-2027	50000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
1.5.	A kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, e-bike rendszer fokozatos kiépítése	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt. MÁV Zrt.	2021-2027	32000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
1.6.	Települési elkerülő szakaszok építése	egész megye területe	Magyar Közút NIF Zrt.	Magyar Közút NIF Zrt.	2021-2027	30000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
1.7.	4 és 5 számjegyű utak	egész megye	Települési	Települési	2021-2027	8797	Uniós	Jobban	output indikátor:	igen

	fejlesztése	területe	önkormányzatok Magyar Közút	önkormányzatok Magyar Közút			hazai forrás	összekapcsolt Európa	megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	
1.8.	Belterületi utak fejlesztése	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar Közút	Települési önkormányzatok Magyar Közút	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
	2. Térségi mobilitás biztosítása									
2.1.	kerékpárút hálózat kialakítása és a meglévő kerékpárút hálózat további fejlesztése, a balesetmentes közlekedés feltételeinek megteremtése	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt.	Települési önkormányzatok Magyar Közút NIF Zrt.	2021-2027	19000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
2.2.	utazási igényeknek megfelelő és színvonalú, igényvezérelt közösségi közlekedés biztosítása, települések közötti munkahelyi buszok, iskolabuszok indítása, új városi buszok	egész megye területe	Települési önkormányzatok MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	Települési önkormányzatok MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	2021-2027	7000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen

2.3.	Fenntartható mobilitás (ÖK, ICS, CSP)	egész megye területe	Települési önkormányzatok MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	Települési önkormányzatok MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	2021-2027	6000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
2.4.	intermodalitás javítása: vasúti, közúti és egyéni közlekedési módok közötti módváltások megkönnyítése, szükség szerint közlekedési hálózatok átszervezése, integrált közlekedési csomópontok létrehozása.	egész megye területe	Települési önkormányzatok MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	Települési önkormányzatok MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	2021-2027	8000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
	3. A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése									
3.1.	a pozitív externáliákat létrehozó tevékenységek támogatása, utak minőségi fejlesztése	egész megye területe	Magyar Közút NIF Zrt.	Magyar Közút NIF Zrt.	2021-2027	8000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
3.1.	a kerékpártárolók kialakítása	egész megye területe	Települési önkormányzatok civil szervezetek	Települési önkormányzatok civil szervezetek	2021-2027	80	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új kerékpártárolók száma eredmény indikátor:	igen

									fejlesztéssel érintett népesség növekedése	
3.1.	bérbringa rendszerek fejlesztése, kiépítése	egész megye területe	Települési önkormányzatok civil szervezetek	Települési önkormányzatok civil szervezetek	2021-2027	20	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
3.1.	elektromos buszok, elektromos autók beszerzése, használata, korszerű kedvező károsanyag kibocsátású, illetve zéró emissziós áruszállító járművek használata	egész megye területe	Volánbusz Zrt helyi volán társaságok vállalkozások	Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új jármű-beszerzések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
3.1.	Elektromos töltőállomások létrehozása	egész megye területe	Települési önkormányzatok civil szervezetek	Települési önkormányzatok civil szervezetek	2021-2027	800	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új töltőállomások száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
3.1.	a településeken "zöld zónák" létrehozása	egész megye területe	Települési önkormányzatok	Települési önkormányzatok civil szervezetek	2021-2027	500	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor:	igen

									fejlesztéssel érintett népesség növekedése	
	4. Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése									
4.1.	A több járást összefogó összehangolt, modulárisan felépülő közösségi közlekedés.	egész megye területe	Települési önkormányzatok Kistérségi társulások MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	Települési önkormányzatok Kistérségi társulások MÁV Zrt Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	2021-2027	1200	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
4.2.	Közlekedésszervezési megoldások, a városi közlekedés hatékonyságának javítása érdekében	egész megye területe	Települési önkormányzatok Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	Települési önkormányzatok Volánbusz Zrt helyi volán társaságok	2021-2027	600	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
	5. Forgalombiztonság növelése									
5.1.	Járás települései közötti kerékpárút hálózat fejlesztése	egész megye területe	Települési önkormányzatok civil szervezetek	Települési önkormányzatok civil szervezetek	2021-2027	2000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új hálózati elemek hossza (km) eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	igen
5.2.	A településeken belül közlekedő lakosok biztonságának növelése érdekében szükséges	egész megye területe	Települési önkormányzatok Magyar közút	Települési önkormányzatok Magyar közút	2021-2027	8000	Uniós hazai forrás	Jobban összekapcsolt Európa	output indikátor: megvalósult új fejlesztések száma eredmény	igen

	forgalomtechnikai megoldások kialakítása								indikátor: fejlesztéssel érintett népesség növekedése	

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
1. Az elérhetőség javítása	96000	104797	200797
2. Térségi mobilitás biztosítása	20000	20000	40000
3. A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése	8000	11400	19400
4. Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése	800	1000	1800
5. Forgalombiztonság növelése	6000	4000	10000
Összesen:	**130800**	**141197**	**271997**

2.5. A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

2.5.1. A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

5. prioritás	**A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése**
Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa
Kapcsolódó megyei átfogó cél:	Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése
Kapcsolódó megyei stratégiai cél:	3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése
A prioritás specifikus céljai:	▪ változatos tájhasználat megőrzése, ▪ az adottságokhoz és a táji potenciálokhoz igazodó tájhasználat kialakítása, ▪ a táji értékek és az eltérő tájkarakteri jellemzők figyelembevétele a területek fejlesztése és rendezése során, ▪ a zöldterületek és zöldfelületek hálózatosodásának elősegítése, ▪ a zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztése, ▪ idegenhonos inváziós fajok tudatos cseréje, terjedésük megakadályozása, fertőzés elkerülése ▪ a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása, ▪ a kék infrastruktúra fejlesztés követelményeinek érvényesítése a területek és települések fejlesztésében, ▪ a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével figyelembevételével, ▪ a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével, ▪ a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása. ▪ szennyvízcsatornahálózatok hiányzó szakaszainak kiépítése és a rácsatlakozások támogatása ▪ hulladékgazdálkodás (gyűjtés, feldolgozás, hasznosítás) fejlesztése ▪ körforgásos gazdaság szükségessége ▪ a talajok termőképességének megőrzése és növelése, a talajdegradációs folyamatok megelőzése, ▪ a természetes élőhelyhez kötődő fajok és élőhelyek igényeit figyelembe vevő földhasználat

	▪ árvízi kockázatok csökkentését célzó árvízi szükségtározók, integrált csapadékvíz gazdálkodási megoldások megvalósítása ▪ energiahatékonyságot növelő fejlesztések támogatása ▪ megújuló energiaforrások részarányát növelő fejlesztések támogatása, kiemelten a napenergia és a földhő hasznosítására, ▪ önkormányzati középületek energiakorszerűsítése A prioritás tartalma a megye teljes területét magába foglalja. A beavatkozási területek specifikálják az egyes célterületekre a releváns intézkedéseket. A természeti és a táji értékek védelme és fejlesztése kiemelten fontos a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén, illetve a természetvédelmi oltalom alatt álló területek által érintett térségekben *(két tájvédelmi körzet, természetvédelmi területek, ex-lege védett területek, Natura2000* területek), de a táj meghatározó erőforrás jellege miatt fontos a „nem védett" tájaink értékeinek és karakterének, és a földtani értékek megőrzése szempontjából is a megye teljes területén.
A prioritás célterületei:	Érintett terület: A prioritás célterülete Veszprém megye teljes területe. Indoklás: A prioritás a környezeti állapot javítását, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való folyamatos alkalmazkodást és az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások részarányának növelését, továbbá a zöldinfrastruktúra fejlesztéseket segítő intézkedéseket tartalmazza. Ezek a környezeti fókuszú célok és a tervezett beavatkozások a megye valamennyi térségében relevánsak.
A prioritás területi céljai:	A prioritás a megye egész területére koncentrál, de minden esetben az érintett települések helyi adottságaihoz kell igazítani és egymással térségileg integráltan kell megvalósítani.
Prioritás intézkedései:	1. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

	2. Zöldinfrastruktúra fejlesztés 3. Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására 4. A megye környezetminőségének javítása 5. A klímaadaptációs képesség fokozása 6. Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései

2.5.2. A prioritás részletes tartalmának bemutatása

5. Prioritás **A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése**										
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeménye-zés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezménye-zettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Fejlesztési kezdeményezés-hez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együtt-működésben meg-valósuló fejlesztési kezde-ményezés, program (igen/nem)
	1. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás									
1.1.	A felszíni víztárolás mennyiségi növelése és hasznosítása,	egész megye területe	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	2021-2027	1200	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegén y és ellenálló Európa	output indikátor: létrejött felszíni víztárolók kapacitása eredmény indikátor: víztárolók hasznosításából keletkező többletbevételek	igen
1.2.	Vízfolyás és vízgyűjtőjén lévő tavak integrált szemléletű fejlesztése, rehabilitációja és turisztikai célú hasznosítása	egész megye területe kiemelten Séd, Séd–Nádor-Gaja, Rába, Cuha, Cuhai-Bakony ér, Concó,	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok civil szervezetek	2021-2027	200	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegén y és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: érintett	igen

		Marcal							népesség növekedése	
1.3.	A takarékos vízhasználat ösztönzése és támogatása a lakossági, ipari és a mezőgazdasági felhasználásban.	egész megye területe	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok civil szervezetek	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok civil szervezetek	2021-2027	4000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: megtakarított víz mennyisége	igen
1.4.	A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme, (karsztvízszint emelkedés, karsztvízkészlet-gazdálkodás,) természetvédelmi, környezetvédelmi, vízrendezési – és vízkárelhárítási feladatok	megye karsztos, nyílt karsztos területei Veszprém	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	2021-2027	6000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: védelem alá került vízbázis növekménye	igen
1.5.	Ásványvíz, mint térségi jellegzetes természeti érték (és fogyasztható egészséges ivóvíz) védelme és kihasználása, az erre épülő vertikum erősítése	Balaton-felvidéken, kiemelten Zirc, Tapolca és Várpalota térségében.	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok vállalkozások	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok vállalkozások	2021-2027	2500	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: az új vertikumok termelte többlet-jövedelem	igen
1.6.	Felszín alatti vízkészletek védelme, racionális vízhasználat elterjesztése	egész megye területe	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	2021-2027	500	hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor:	igen

									érintett népesség növekedése	
1.7.	Felszíni vízkészletek fenntartható, szabályozott és összehangolt használata, a megfelelő vízgazdálkodás biztosítása	egész megye területe	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	2021-2027	900	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: érintett népesség növekedése	igen
1.8.	Biomassza hasznosítása	egész megye területe	ipari és energetikai vállalkozások	ipari és energetikai vállalkozások	2021-2027	5000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: hasznosított biomassza mennyiségi növekménye	igen
1.9.	Biogáz hasznosítása	egész megye területe	ipari és energetikai vállalkozások	ipari és energetikai vállalkozások	2021-2027	2000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: hasznosított biogáz mennyiségi növekménye	igen
1.10.	Természetes fürdőhelyek és védőterületeik védelme, a térség strandjainak	Balaton-parti települések	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok	2021-2027	540	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések	igen

	kiváló vízminőségének megőrzése.								száma eredmény indikátor: érintett fürdőhelyek vendégforgalma növekedése	
1.11.	A Balaton jó vízminőségének megőrzése, annak hosszú távú fenntartása,	Balaton-parti települések	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok állami tulajdonú közműtársaságok	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok állami tulajdonú közműtársaságok	2021-2027	6000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma, vízmintavételes laborvizsgálati eredmények száma eredmény indikátor: érintett fürdőhelyek vendégforgalma növekedése	igen
1.12.	A keletkező kommunális szennyvíz ártalmatlanítás, - szennyvízkezelés megoldása	egész megye területe	települési önkormányzatok közműcégek állami tulajdonú közműtársaságok	települési önkormányzatok közműcégek állami tulajdonú közműtársaságok	2021-2027	10000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: komplex szennyvíz kezeléssel ellátott területen élők növekménye	igen
1.13.	Hulladékok komplex kezelése, hasznosítása,	egész megye területe	vállalkozások	vállalkozások	2021-2027	8000	Uniós	Zöldebb, karbonszegén	output indikátor:	igen

	hulladékudvarok kialakítása, fejlesztése							y és ellenálló Európa	megvalósult projektek száma eredmény indikátor: új hulladékudvarokon leadott hulladék mennyiségi növekedése	
1.14.	A szén vegyipari alapanyagként történő hasznosítása, vegyészeti kutatási tapasztalattal rendelkező Pannon Egyetem tudásbázisának bevonásával.	Várpalotai, Balatonalmádi, Veszprémi járások	ipari és energetikai vállalatok Pannon Egyetem	ipari és energetikai vállalatok Pannon Egyetem	2021-2027	160	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: projektek bevételének növekedése	igen
1.15.	Az alumínium ágazat megőrzése és fejlesztése.	Ajka, Devecser és Várpalota térségében	ipari vállalatok	ipari vállalatok	2021-2027	120	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: alumínium ágazatban keletkező új bevételek	igen
1.16.	Szigorú környezeti feltételrendszer kidolgozása és biztosítása mind a szénkészletek vegyipari hasznosítása, mind a bauxitra épülő alumíniumipari vertikum fejlesztése	Bauxit lelőhellyel érintett települések, Ajka	ipari vállalatok	ipari vállalatok	2021-2027	1000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult környezetvédelmi projektek száma eredmény indikátor: kibocsátás	igen

	esetében.								csökkenése	
1.17.	A védett természeti területek és Natura 2000 területek, valamint a védett természeti értékek természetvédelmi helyzetének megőrzése és szükség szerinti javítása, a Balaton part terhelésének korlátozása, a nádasok védelme, a térség élő és élettelen természeti értékeinek megőrzése.	Balaton-parti települések	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok közműcégek	települési önkormányzatok vízügyi igazgatóságok közműcégek	2021-2027	1000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult védelmi projektek száma, azoknak a természet-védelmi területeknek és természetvédelmi értékeknek a száma, amelyek természetvédelmi helyzete nem romlott eredmény indikátor: a védett természeti területek növekedése	igen
1.18.	A Balaton-felvidék aktív tájképvédelme, a természetvédelemre, táji adottságokra épülő gazdálkodási módok kialakítása, fejlesztése.	Balaton-felvidék területe	települési önkormányzatok mezőgazdasági vállalkozások	települési önkormányzatok agrárkamara nemzeti park mezőgazdasági vállalkozások	2021-2027	900	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: új projektek száma eredmény indikátor: új gazdálkodási módokból származó termelés-növekedés	igen
1.19.	A kulturális örökség magas szintű védelme, tudatosítása és bemutatása.	egész megye területe	települési önkormányzatok kulturális intézmények,	települési önkormányzatok kulturális intézmények,	2021-2027	1500	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: bevédett és bemutatott	igen

			múzeumok	múzeumok					helyszínek száma eredmény indikátor: látogatottság növekedése	
1.20.	A különleges táji- és kultúrtörténeti értékekkel, egyediséggel bíró kultúrtájak - azok között is kiemelten a borvidékek: - táji és kulturális jellegzetességeinek megőrzése	egész megye területe, kiemelten a borvidéki települések	települési önkormányzatok kulturális intézmények, múzeumok civil szervezetek	települési önkormányzatok kulturális intézmények, múzeumok civil szervezetek borlovagrendek	2021-2027	1500	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: támogatott értékőrző projektek száma eredmény indikátor: projektek keretében új védett helyszínek növekedése	igen
1.21.	A térség további beépítésének megakadályozása, tájrehabilitáció, a tájsebek kezelése, az eróziós és deflációs hatások mérséklése (magas-part és pincevédelem).	Balatonkenese és környéke megye teljes területe	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok	2021-2027	1500	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: támogatott fejlesztések száma eredmény indikátor: bevédett területek növekedése	igen
	2. Zöldinfrastruktúra fejlesztés									
2.1.	Zöldfolyosók kialakítása	egész megye területe	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	2021-2027	5000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: új zöldfolyosók	igen

									növekedése	
2.2.	Ökológiai hálózatok összekötése	egész megye területe	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	2021-2027	3000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: új összeköttetések növekedése	igen
2.3.	A települési zöldinfrastruktúra fejlesztése a kül- és belterületi zöldinfrastruktúra hálózatok összekapcsolásával	egész megye területe	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	2021-2027	2000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: új zöldfolyosók növekedése, javuló állapotú zöldterületek száma	igen
2.4.	A zöldinfrastruktúra ellátottságának és hozzáférhetőségének növelése	egész megye területe	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	települési önkormányzatok erdészeti igazgatóság nemzeti park igazgatóság	2021-2027	2000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: új zöldhálózati elemekhez hozzáférő népesség növekedése	igen
	3. Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására									
3.1.	Villámárvizek	egész megye	települési	települési	2021-2027	15000	Uniós	Zöldebb,	output	igen

	mérséklésére irányuló komplex fejlesztések	területe	önkormányzatok vízügyi igazgatóságok	önkormányzatok vízügyi igazgatóságok				karbonszegény és ellenálló Európa	indikátor: megvalósult fejlesztések száma eredmény indikátor: létrejövő fejlesztésekkel érintett területen élők száma	
3.2.	Környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés	a megye csatornázatlan térségei	települési önkormányzatok közműszolgáltatók közműtársulások	települési önkormányzatok közműszolgáltatók közműtársulások	2021-2027	4000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett területen élők száma	igen
3.3.	Helyi, önkormányzati energiahatékonyságot javító intézkedések	egész megye területe	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok	2021-2027	300	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: projektekkel érintett népesség	nem
3.4.	Megújuló energia-felhasználást elősegítő fejlesztések	egész megye területe	települési önkormányzatok energetikai vállalkozások	települési önkormányzatok energetikai vállalkozások	2021-2027	400	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: projektekkel érintett népesség	igen

3.5.	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése	egész megye, kiemelten: Balaton-felvidék, Zirci járás Veszprém	települési önkormányzatok közműszolgáltatók közműtársulások	települési önkormányzatok közműszolgáltatók közműtársulások	2021-2027	30000	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett területen élők száma	igen
3.6.	Az egészséges ivóvíz biztosítása és biztonságos szolgáltatása – ivóvíz javító program (víztestek védelme)	egész megye területe	települési önkormányzatok közműszolgáltatók közműtársulások	települési önkormányzatok közműszolgáltatók közműtársulások	2021-2027	4000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: fejlesztéssel érintett területen élők száma	igen
	4. A megye környezetminőségének javítása									
4.1.	Környezeti és környezet-egészségügyi területi információs rendszer kiépítése	egész megye területe	megyei önkormányzat vállalkozások	megyei önkormányzat vállalkozások	2021-2027	50	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult rendszerelemek száma eredmény indikátor: monitorozott területeken élők száma	igen
4.2.	Az egykori, de mára felhagyott ipari, honvédelmi terület igénybevételekből származó tájsebek rehabilitálása	egész megye területe	települési önkormányzatok vállalkozások	települési önkormányzatok vállalkozások	2021-2027	300	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: helyreállított területek	igen

									növekedése	
	5. A klímaadaptációs képesség fokozása									
5.1.	A Balaton vízi és vízparti élővilágának megőrzése, természeti állapotuk fenntartása, javítása	Balaton-parti települések	települési önkormányzatok nemzeti park igazgatóság közműcégek	települési önkormányzatok nemzeti park igazgatóság közműcégek	2021-2027	2000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: megvalósult projektek száma eredmény indikátor: projektek által érintett terület növekedése	igen
5.2.	Közlekedésből eredő káros anyag kibocsátás kezelése	egész megye területe	települési önkormányzatok közlekedési szolgáltatók környezetipari vállalkozások	települési önkormányzatok közlekedési szolgáltatók környezetipari vállalkozások	2021-2027	1500	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: projektek száma eredmény indikátor: károsanyagkibocsátás csökkenése	igen
	6. Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései									
6.1.	Megújuló forrásból származó energia termelése (szél, nap, biomassza), az épületállomány energiafelhasználásának csökkentése, klímabarát építészeti megoldások előnyben részesítésének támogatása.	egész megye területe	települési önkormányzatok környezetipari és energetikai vállalkozások	települési önkormányzatok környezetipari és energetikai vállalkozások	2021-2027	30000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: új projektek száma eredmény indikátor: előállított zöldenergia aránya megtakarított energia nagysága	igen
6.2.	A megújuló forrásból származó energia szállítása, raktározása.	egész megye területe	környezetipari és energetikai vállalkozások	környezetipari és energetikai vállalkozások	2021-2027	5000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: projektek száma eredmény indikátor:	igen

									raktározott energia mennyiség növekedése	
6.3.	Helyi szabályozások, adók, pénzügyi ösztönzők és beruházások alkalmazása a városi klímavédelem érdekében.	egész megye területe, kiemelten a városok	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok	2021-2027	80	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: projektek száma eredmény indikátor: bevédett település-részeken élők növekedése	igen
6.4.	Önkormányzati középületek energiakorszerűsítése	egész megye területe	települési önkormányzatok	települési önkormányzatok környezetipari és energetikai vállalkozások	2021-2027	4583,7	Uniós	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: projektek száma eredmény indikátor: megtakarított energia mennyiség növekedése	nem
6.5.	A zöld gazdaság céljainak és elveinek követése, fenntarthatóságra való nevelés, széleskörű lakossági szemléletformálás, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaság erősítése.	egész megye területe	települési önkormányzatok környezetipari és energetikai vállalkozások oktatási intézmények	települési önkormányzatok környezetipari és energetikai vállalkozások oktatási intézmények	2021-2027	1500	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: támogatott projektek száma eredmény indikátor: zöldgazdaságból származó jövedelem növekedése	igen
6.6.	Klímabarát, alacsony szén-dioxid kibocsátású, versenyképes és	egész megye területe	települési önkormányzatok közlekedési szolgáltatók	települési önkormányzatok közlekedési szolgáltatók	2021-2027	1000	Uniós hazai forrás	Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa	output indikátor: új fejlesztési projektek száma	igen

	biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével, valamint a szolgáltatások technikai alkalmazkodása			civil szervezetek					eredmény indikátor: klímabarát közlekedésben résztvevő népesség növekedése	

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
1. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás	25000	29520	54520
2. Zöldinfrastruktúra fejlesztés	6000	6000	12000
3. Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására	25000	28700	53700
4. A megye környezetminőségének javítása	180	170	350
5. A klímaadaptációs képesség fokozása	1500	2000	3500
6. Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései	20000	22163,7	42163,7
Összesen:	**77680**	**88553,7**	**166233,7**

2.6. Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

A projektkezdeményezések között elenyésző számú, melyekben az üzleti szektor és az önkormányzat együttműködésére alapul. A két szervezeti szektor között vannak kapcsolatok, azonban az üzleti alapra helyezett fejlesztések a vidéki térségben elenyésző. A városi, nagyvárosi környezetben ezek a kapcsolatok gyakrabban fordulnak elő.

A fejlesztéseknél a nonprofit szektort megtestesítő civil szervezetek bevonása gyakrabban fordul elő, jellemzően a közösségi rendszerek fejlesztésére irányulnak, olyan létesítmények létrehozására, amik a helyi társadalomépítését, fejlesztését segítik. A civil szervezetek képesek a helyi közösségeket - bizonyos köreit - megmozgatni, integrálni a fejlesztésekhez, de gondot jelent a létesítmények üzemeltetése, azok tartós fenntartása.

A helyi akciócsoportok az elmúlt ciklusban jó hatékonysággal működtek. Továbbra is cél Veszprém Megye számára a megye várostérségei hatékony részvételre a programban. Veszprém Megyei Jogú Város, Pápa, Ajka, Balatonfüred és Tapolca városokban jelenleg is jól működő CLLD akciócsoportok vannak.

2.7. A vállalkozások, civil szervezetek fejlesztési tervei

A Veszprém megyei területfejlesztési tervezés (a helyzetfeltáró, a koncepciókészítés, valamint a program kidolgozás munkája) során két célcsoportban projektgyűjtés történt, amelynek egyik csoportját alkották a települési önkormányzatokon kívüli partnerek, köztük a vállalkozások, civil szervezetek, egyházak.

A Veszprém Megyei Önkormányzat 2020 október-november folyamán projektjavaslat gyűjtést végzett, melynek célja a 2021-2027 közötti európai uniós források optimális elosztásának és felhasználásának elősegítése volt. A felmérés célja az volt, hogy naprakész információk álljanak rendelkezésre a Veszprém megyei vállalkozások, civil szervezetek, illetve az egyházak jövőbeni fejlesztési terveiről és igényeiről. A megadott tervezett fejlesztések ezáltal összhangba kerülnek a megyei és az országos területfejlesztési koncepcióval, így az egyes projektötletek a pályázati forráselosztásoknál előnyt élvezhetnek.

<u>A projektjavaslatok kiértékelésének eredménye:</u>

A megkérdezettek által beküldött projektjavaslatok az alábbi gazdasági ágazatok valamelyikébe kerültek besorolásra: ipar, kereskedelem, környezetvédelem, közlekedésfejlesztés, oktatás-nevelés, szolgáltatás, turisztika, városfejlesztés, vidékfejlesztés, egyéb ágazat. A megadott határidőig a megkérdezettektől összesen 166 db projektötlet érkezett.

A projektötletek gazdasági ágazatonkénti megoszlása az alábbi képet adja. A legtöbb javaslat az egyéb besorolást kapta, a beérkezett projektek több mint egyharmada (35,54%) tartozik ebbe a kategóriába. A megnevezett gazdasági ágak közül legtöbb projekt az oktatás-nevelés tárgykörbe tartozik, ezek teszik ki a javaslatok 18,07 százalékát. A projektek tizedét adja a turisztika és a szolgáltatások. A projektötletek 10,24%-a turisztikai témájú, a szolgáltatások terén közel hasonló, 9,63%-os az arány. A

projektötletek 7,83%-a városfejlesztési tematikájú volt, és pontosan ugyanilyen arányt tesz ki a szociális ellátás témakörben érkezett javaslatok száma is (7,83%). Vidékfejlesztési tárgyú a projektek 3,01%-a. Ennél is kisebb a környezetvédelem, közlekedésfejlesztés, a kereskedelem és az ipar ágazatokban benyújtott projektötletek aránya.

A 166 javaslat ismert költségigénye összesen: 88.015.318 eFt. Az egyéb kategóriában érkezett projektötletek költségigénye a teljes igény negyedét (26,46%) adja. A jóval kisebb darabszámú városfejlesztési illetve szolgáltatási tárgyú projektek is megközelítőleg ilyen költségigénnyel kerültek benyújtásra. A városfejlesztés témában megvalósítani kívánt projektek költségigénye 22.046.000 eFt, a szolgáltatás ágazat projektjeire pedig 20.823.400 eFt összeg igény jelentkezett. Ezeknek gyakorlatilag harmada az oktatás-nevelés (7.605.000 eFt), illetve a szociális ellátás (7.335.000eFt) ágazatokban benyújtott projektjavaslatok forrásigénye. A közlekedésfejlesztés projektötletei és a turisztika témakörben benyújtottak költségigénye egyaránt 2-2,5 milliárd forint körül mozog, előbbié 2.020.000eFt, utóbbié 2.623.800eFt. Igaz, hogy közlekedés témában mindössze 2, turisztika tárgyában pedig 17 projekt érkezett. A többi gazdasági ágazatban benyújtott igénylések egyik ágazat esetében sem érik el összességében az 1 milliárd forintot.

Járásonként vizsgálva a projektötletek megoszlását az látszik, hogy a Veszprémi, a Pápai és a Balatonfüredi járásokból érkezett a legtöbb javaslat. Ezek ágazati bontásban is jelentős szórást mutatnak. A projektötletek területi megoszlása a turisztikai ágazat esetében a leginkább kiegyenlített.

3.Horizontális jellegű információk

3.1.A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere

Az operatív program végrehajtása során külön kell kezelni az uniós és hazai forrás által lebonyolítható projekteket. Az uniós fejlesztések során be kívánjuk vonni a megye mindazon szereplőit, akik közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódnak a területfejlesztés rendszeréhez.

Közigazgatási és közszolgálati szereplők:

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Veszprém MJV Önkormányzata
- városi és községi önkormányzatok
- kormányhivatal
- önkormányzati társulások
- egyéb önkormányzati többségi tulajdonban lévő szervezetek,
- térségi fejlesztési tanácsok (Balaton Fejlesztési Tanács, „8-as főút" Térségi Fejlesztési Tanács)

Feladatuk elsősorban az önkormányzati szférához kötődő fejlesztések és megvalósítások feltételeinek garantálása az ott rendelkezésre álló szakmai ismeretek továbbá igazgatásszervezési tapasztalatok hasznosítása. A szakemberállomány elsősorban a fejlesztések körülményeinek garantálása, engedélyezése, továbbá a különféle létesítmények, objektumok működtetésének beépítése az adott közösségi rendszerekbe.

Tervezésben és lebonyolításban közreműködő szereplők:
- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Veszprém MJV Önkormányzata
- Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség
- Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft
- Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.
- Széchenyi Programiroda

Kiválasztási kritériumok - a prioritásokhoz kapcsolódó lebonyolításába bevonandó szervezetek:
- kompetenciáik,
- EU-s programok előkészítésében és lebonyolításában szerzett tapasztalatok,
- humán erőforrás szakmai tapasztalatai,
- tapasztalat a végrehajtás eredményességének vizsgálatában és értékelésében

Érdekképviseletek:
- Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Veszprém megyei Agrárkamara
- Veszprém Megyei Ipartestületek Szövetsége
- Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Veszprém megyei szövetségei

Feladatuk a vállalkozói szféra igényeinek rendszerezése, valamint feléjük történő projektmegvalósítási rendszerek kiközvetítése, tanácsadás, pályázati ismeretek nyújtása, valamint részvétel az elbírálásban, továbbá az egyes fejlesztések területi hatásának mérésében értékelésében. A szakember-ellátottság esetükben biztosított, széleskörű információs rendszereik igénybevételével a vállalkozók széles köre érhető el.

Tudományos szervezetek:
- felsőoktatási intézmények (Pannon Egyetem)

Feladata a területfejlesztési határrendszerek felmérése, értékelése, az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó innovációs kutatás-fejlesztési, térségfejlesztési hatásrendszerek számbavétele, az értékelési eljárások kidolgozása, a koncepcióban illetve a Stratégiai és Operatív Programban megfogalmazott célokkal való összevetés, minősítés. Szakemberállomány biztosítása.

Oktatási intézmények:
- középfokú oktatási intézmények
- egyetem (Pannon Egyetem)
- szakképző intézmények

Munkaerőképzéshez kapcsolódó oktatási programok kidolgozása, az oktatás lebonyolítása, a képzettségi szint mérése, tesztelése, az ismeretek széles köreinek közvetítése. A megyei intézményhálózatában e képzőhelyek biztosítottak, a szakmai felkészültség magas szintű.

Vállalkozásfejlesztési, támogatási és tanácsadó szervezetek:
- Veszprém Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
- TDM-ek
- Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ
- Ipari Parkok
- klaszterszervezetek
- innovációs központok

Feladatuk a vállalkozások számára az operatív programban megfogalmazott célok közvetítése, tanácsadás és segítségnyújtás a pályázatok kidolgozása, illetve a támogatások szakszerű feldolgozása. Közvetítik a különféle fejlesztési lehetőségeket, szakmai segítséggel felkészítik a területfejlesztési szereplőit (nem csak a vállalkozásokat) a támogatások fogadására.

Szakmai civil szervezetek:
- turisztikai szövetségek
- civil szervezetek
- alapítványok
- egyházak
- egyesületek

Feladatuk a fejlesztések közösségi integrációjának elősegítése, a különféle területfejlesztési szereplők közötti kapcsolatok megteremtése, az ehhez kötődő hálózatok kiépítése, fórumok szervezése.

Az eljárásrend és a közreműködő szervezetek felépítése és feladatmegosztása kidolgozás alatt van. Az anyag ezen fejezete a fejlesztési források lebonyolítását szabályozó kormányzati anyag elkészülte után véglegesíthető.

3.2. Környezeti értékelés

A területfejlesztési koncepció és a területfejlesztési program környezeti értékelése egy eljárás keretében történik. Eredményei külön dokumentumban kerülnek bemutatásra.

3.3. A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása

A fejezet bemutatása abban az esetben szükséges, amennyiben a megyei tervdokumentumban hazai finanszírozású fejlesztések is megjelennek. A helyzetfeltárás és a területfejlesztési koncepció egyaránt kezdeményezte ezeknek a hazai forrásoknak az ismételt bevezetését.

A területfejlesztési szereplők reményei szerint hazánkban ismét lesznek ágazati és a megyéhez decentralizált területfejlesztési pénzalapok. Ebben az esetben a területfejlesztési törvény 11. § bb) pontja alapján a megyei önkormányzat dönt majd a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról (és az ehhez kapcsolódó teljesítés igazolási követelményrendszer bemutatása aktuális feladattá válik).

Az intézkedések összesített pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
1. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében	14350	14350	28700

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
2. A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképességének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása	9000	7000	16000
3.A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések	3300	3090	6390
4. A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében	70	70	140
5.Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása	9000	9000	18000
6. A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése	10000	8579,2	18579,2
7. Városok ellátó szerepének növelése a várostérségek központi funkcióinak erősítése	35000	37585,7	72585,7
8. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával	16000	17898,4	33898,4
9. A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése	2500	2500	5000
10. Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések	27731,7	28000	55731,7
11. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	17000	17300	34300
12. A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció	9735	9000	18735
13. A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása	26000	25120	51120
14. Az elérhetőség javítása	96000	104797	200797
15. Térségi mobilitás biztosítása	20000	20000	40000
16. A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése	8000	11400	19400
17. Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése	800	1000	1800

Intézkedés megnevezése	**Indikatív forrás 2021-2024** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2025-2027** (millió Ft)	**Indikatív forrás 2021-2027 összesen** (millió Ft)
18. Forgalombiztonság növelése	6000	4000	10000
19. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás	25000	29520	54520
20. Zöldinfrastruktúra fejlesztés	6000	6000	12000
21. Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására	25000	28700	53700
22. A megye környezetminőségének javítása	180	170	350
23. A klímaadaptációs képesség fokozása	1500	2000	3500
24. Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései	20000	22163,7	42163,7
Összesen:	**388166,7**	**409244**	**797410,7**